

KESKI-POHJANMAAN JA PIETARSAAREN ALUEEN PELASTUSLAITOS

PALVELUTASOPÄÄTÖS 2019 - 2020

LUONNOS 1.01

SISÄLLYS

1 YLEISTÄ	2
1.1 LAINSÄÄDÄNTÖ.....	2
1.2 KESKI-POHJANMAAN JA PIETARSAAREN ALUEEN PELASTUSLAITOS.....	3
1.3 PELASTUSLAITOKSEN HALLINTO JA ORGANISAATIO	3
1.4 PELASTUSALUEEN KUVAUS.....	5
1.5 TOIMINNAN PAINOPISTEET JA STRATEGISET PÄÄMÄÄRÄT	6
1.6 PALVELUTASOPÄÄTÖSPROSESSI	8
2 PALVELUTASOPÄÄTÖKSEN PERUSTEET	10
2.1 MENEILLÄÄN OLEVAN PALVELUTASOKAUDEN ARVIOINTI	10
2.2 UHKIEN JA RISKIEN ARVIOINTI.....	11
2.2.1 Riskiluokkien määrittely	11
2.2.2 Riskikohteet ja onnettomuusuhkien arviointi.....	12
2.2.3 Onnettomuuksien uhkien, määrän ja syiden kehitys.....	13
3 PALVELUTASOPÄÄTÖS	14
3.1 ONNETTOMUUKSIEN EHKÄISY	14
3.1.1 Pelastustoimelle kuuluva ohjaus	14
3.1.2 Pelastustoimelle kuuluva valistus ja neuvonta.....	15
3.1.3 Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi.....	16
3.1.4 Palontutkinta.....	17
3.1.5 Valvontatehtävät	18
3.1.6 Nuohous	19
3.2 PELASTUSTOIMINTA	20
3.2.1 Varautuminen päivittäisiin tilanteisiin	21
3.2.1.1 Paloasemat, muodostelmat, henkilöstö ja kalusto	21
3.2.1.2 Pelastusmuodostelmien hälyttäminen ja johtaminen	25
3.2.1.3 Toimintavalmiusaika	27
3.2.1.4 Pelastussukellustoiminta	30
3.2.1.5 Väestön varoittaminen	32
3.2.2 Varautuminen häiriötilanteisiin ja suuronnettomuuksiin.....	32
3.2.3 Varautuminen poikkeusoloihin ja väestönsuojeluun.....	34
3.3 PELASTUSTOIMEN OHJEET JA SUUNNITELMAT	37
3.4 ÖLJYNTORJUNTA	38
3.5 MUUT TEHTÄVÄT	39
3.5.1 Ensihoitopalvelut.....	39
3.5.2 Kansainvälinen toiminta.....	39
3.5.3 Valmiussuunnittelun tukeminen.....	40
4 KEHITTÄMISSUUNNITELMA	41
5 PALVELUTASOPÄÄTÖKSEN TOTEUTUMISEN SEURANTA JA ARVIOINTI	43
6 VOIMAANTULO	44
LIITE 1	45
LIITE 2	51
LIITE 3	53

1 Yleistä

1.1 Lainsäädäntö

Pelastuslain (379/2011) 27 §:n mukaan alueen pelastustoimi vastaa pelastustoimen palvelutasosta, pelastuslaitoksen toiminnan ja nuohouspalvelujen asianmukaisesta järjestämisestä sekä muista pelastuslaissa sille säädetyistä tehtävistä.

Pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan:

- 1) pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, valistuksesta ja neuvonnasta, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa;
- 2) pelastustoimen valvontatehtävistä;
- 3) väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä;
- 4) pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Edellä mainitun lisäksi pelastuslaitos:

- 1) voi suorittaa ensihoitopalveluun kuuluvia tehtäviä, jos ensihoitopalvelun järjestämisestä yhteistoiminnassa alueen pelastustoimen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kesken on sovittu terveydenhuoltolain (1326/2010) 39 §:n 2 momentin perusteella;
- 2) tukee pelastustoimen alueeseen kuuluvan kunnan valmiussuunnittelua, jos siitä on kunnan kanssa sovittu;
- 3) huolehtii öljyntorjunnasta ja muistakin muussa laissa alueen pelastustoimelle säädetyistä tehtävistä.

Pelastuslain 28 §:n mukaan pelastustoimen palvelutason tulee vastata paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia. Palvelutasoa määriteltäessä on otettava huomioon myös toiminta poikkeusoloissa.

Pelastuslaitokselle 27 §:n 2 momentissa säädetyt tehtävät on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti. Olosuhteiden vaatiessa tehtävät on asetettava tärkeysjärjestykseen.

Pelastuslain 29 §:n mukaan alueen pelastustoimi päättää palvelutasosta kuntia kuultuaan. Päätöksessä on selvitettävä alueella esiintyvät uhat, arvioitava niistä aiheutuvat riskit, määriteltävä toi-

minnan tavoitteet ja käytettävät voimavarat sekä palvelut ja niiden taso. Palvelutasopäätökseen tulee myös sisältyä suunnitelma palvelutason kehittamisestä. Päätös on voimassa määräajan.

1.2 Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos

Pelastuslain mukaan kunnat vastaavat pelastustoimesta yhteistoiminnassa valtioneuvoston määräämällä alueella (alueen pelastustoimi). Valtioneuvosto on aikanaan määrännyt Keski-Pohjanmaan pelastusalueeseen seuraavat kaupungit ja kunnat: Kannuksen, Kokkolan ja Pietarsaaren kaupungit sekä Halsuan, Kaustisen, Kruunupyyn, Lestijärven, Luodon, Perhon, Toholammin ja Vetelin kunnat. Yhteistoimintasopimuksessa on päätetty käytettäväksi tästä pelastusalueesta nimenä Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos.

1.3 Pelastuslaitoksen hallinto ja organisaatio

Pelastustoimen palveluiden tuottamiseen liittyvistä hallinnollisista ja taloudellisista säännöistä on sovittu alueen kuntien päättämässä yhteistoimintasopimuksessa.

Kokkolan kaupunginvaltuuston päättämässä pelastuslaitoksen johtosäännössä on päätetty vastuujaoista keskuskuntana toimivan Kokkolan kaupungin ja pelastustoimen aluetta edustavan ylikunnallisen pelastuslautakunnan välillä, kuten myös vastuunjaosta pelastuslautakunnan ja viranhaltijaorganisaation kesken.

Pelastuslaitoksen toiminnan järjestämisestä on päätetty pelastuslaitoksen toimintasäännössä. Pelastuslaitoksen toimintasäännöstä päättää pelastuslautakunta.

Pelastuslaitoksen hallinto

Vastuu Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksen hallinnosta, johdosta ja toiminnasta jakautuu pelastuslautakunnan, keskuskuntana toimivan Kokkolan kaupungin ja pelastuslaitoksen viran- ja toimenhaltijaorganisaation kesken.

Vastuu pelastustoimesta on pelastuslautakunnalla.

Vastuu yleishallintoon kuuluvien palveluiden tuottamisesta on Kokkolan kaupungilla. Kokkola tuottaa pelastustoimelle sen tarvitsemat talous- ja henkilöstöhallintoon sekä tietotekniikkaan kuuluvat palvelut sekä tarvittaessa lakimies- ja kielenkääntöpalvelut.

Viranhaltijatasolla vastuu pelastuslaitoksen hallinnosta ja taloudesta kuuluu pelastusjohtajalle.

Vastuun jakautuminen

KOKKOLAN KAUPUNGINVALTUUSTO

- pelastuslaitoksen talousarvio

- pelastuslaitoksen johtosääntö

KOKKOLAN KAUPUNGINHALLITUS

- esitykset pelastusalueen kunnille yhteistoimintasopimukseen liittyvissä asioissa
- esitykset valtuustolle menevistä pelastustoimen asioista
- otto-oikeus kuntalain mukaisiin pelastuslautakunnan päätöksiin

PELASTUSLAUTAKUNTA

- vastuu alueen pelastustoimesta

PELASTUSJOHTAJA

- vastuu pelastuslaitoksen toiminnasta

Pelastuslaitoksen organisaatio

Pelastuslaitoksen johtosäännön mukaan laitoksen organisaatiosta päättää pelastusjohtaja pelastuslautakunnan antamien suuntaviivojen mukaisesti. Viranhaltijatasolle säädetty oikeus päättää organisaatiosta tekee mahdolliseksi nopean reagoinnin lainsäädännöstä tai toimintaympäristön muutoksesta seuraavaan tarpeeseen kehittää organisaatiota.

Lähtökohtaisesti pelastuslaitos on osastojakoinen organisaatio. Osastojen työnjaosta päättää pelastusjohtaja.

Pelastuslaitoksen henkilöstön muodostavat virkansa puolesta pelastusviranomaisina toimivat viranhaltijat, muut viran- ja toimenhaltijat sekä toimenpidepalkkaiset. Virkojen ja toimien perustamisesta ja lakkauttamisesta päättää pelastuslautakunta.

Pelastuslaitoksen organisaatioon kuuluvat myös pelastuslaitoksen kanssa sopimuksen tehneet vapaaehtoiset palokunnat ja tehdaspalokunnat.

Julkisen vallan käyttö

Pelastuslautakunta on pelastuslain tarkoittamana monijäsenisenä toimielimenä ja viranomaisena vastuussa pelastustoimen palveluista alueella ja päättää palvelutasosta.

Pelastuslain mukaan pelastusalueen pelastusviranomaisia ovat alueen pelastustoimen asianomaisen monijäsenisen toimielimen lisäksi alueen ylin viranhaltija sekä alueen määräämät viranhaltijat. Päätöksen muista alueen pelastusviranomaisista tekee pelastuslautakunta.

1.4 Pelastusalueen kuvaus

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksen toimialueella asuu noin 100 000 asukasta. Alueen maapinta-ala on 5962 km², josta asukastiheydeksi muodostuu 17 henkilöä neliökilometriä kohden. Asukastiheys vaihtelee kunnittain alle kahdesta (Lestijärvi) – 220:een (Pietarsaari) henkilöön neliökilometrillä.

Pelastusalueen muodostavat kolme kaupunkia ja kahdeksan kuntaa. Alueen asukkaista noin neljännes on äidinkieleltään ruotsinkielisiä. Kielitaitovaatimukset pelastusalueen eri osissa vaihtelevat siten, että osassa aluetta palvelut on tuotettava kaksikielisinä. Suurin osa alueesta on suomenkielisiä. Valtakunnallinen haja-asutusalueilta taajamiin ja edelleen kasvukeskuksiin tapahtuva muuttoliike näkyy alueen väestöennusteissa. Pelastustoimen alue kokonaisuudessaan on muuttotappiollista.

Pelastusalueella rakennuksia on yli 80 000, joista asuinrakennuksia on noin 25 000. Korkeiden asuinrakennusten osuus kaupunkien asuinrakennuskannasta kasvaa asukasluvun kasvaessa. Kunnissa asutus on pientalovaltaista. Rakennuksista suurimpia ovat julkiset rakennukset, teollisuusrakennukset sekä kauppaa palvelevat rakennukset, kuten sairaalat, oppilaitokset, suurmyymälät, kaupan keskusvarastot sekä suurteollisuuden rakennukset. Kaupungeissa suurten rakennusten kerrosalojen osuus rakennusten kokonaiskerrosalasta on suurempi kuin kunnissa.

Pelastusalueen poikki kulkevat valtatie 8, 13 ja 28. Tieosuus Uusikaarlepyy–Kokkola–Oulu on tärkeä vaarallisten aineiden kuljetusreitti. Pelastusalueen läpi kuljetetaan merkittäviä määriä palavia nesteitä sekä sytyttävästi vaikuttavia ja syövyttäviä aineita. Pohjanmaan rata kulkee Kruunupyyn, Kokkolan ja Kannuksen kautta. Radan vuotuinen henkilöliikenteen matkustajamäärä pelastusalueen osuudella on luokkaa miljoona matkustajaa. Pohjanmaan rata on useissa vaarallisten aineiden kuljetusluokissa pääkuljetusreittejä. Rakenteilla oleva kaksoisraide tulee lisäämään sekä matkustaja- että tavaraliikenteen kapasiteettia. Pelastustoimen alueella sijaitsee Kokkola-Pietarsaaren lentoasema, jonka päivittäinen liikenne painottuu kotimaanliikenteeseen. Lentokentällä toimii oma palokunta.

Kokkolan Satama on Suomen kolmanneksi suurin yleissatama ja kaivannaisteollisuuden ykkössatama. Satama on tärkeä toimija myös Venäjän transitoliikenteessä. Myös Pietarsaaren satama on valtakunnallisesti merkittävä ja kuuluu eniten kemikaaleja tuovien satamien joukkoon. Pelastusalueen merialueilla on runsaasti henkilöliikennettä saaristoristeilyjen ja huviveneilyn muodossa.

Pelastustoimen alueella on useita teollisuuslaitoksia, jotka teollisuuskemikaaliasetuksen (59/1999) perustella luokitellaan suuronnettomuuden vaaraa aiheuttaviksi. Näiden tuotantolaitosten alueilla toimii myös aktiiviset teollisuuspalokunnat, joilla on erityiskalustoa ja -osaamista kohteiden riskeihin. Sataman välittömässä läheisyydessä sijaitseva Kokkolan Suurteollisuusalue (KIP) on Pohjois-Euroopan suurin epäorgaanisen kemian keskittymä. Alueella toimii yli 60 yritystä, jotka työllistävät noin 2 000 työntekijää. Kokkolassa sijaitsee myös yksi maan suurimmista palavien nesteiden tuontivarastoalueista. Pietarsaareissa on suuri puunjalostusta harjoittava teollisuuslaitos, sataman yhteyteen kuuluvia kemikaalivarastoja sekä maailman suurin biopolttolaitetta käyttävä voimala. Muissa alueen kunnissa on useita pienen ja keskisuuren teollisuuden tuotantolaitoksia sekä yksittäisiä varsin suuria teollisuuslaitoksia, muun muassa muovi-, elintarvike-, ja puunjalostusteollisuuden tuotantolaitoksia.

1.5 Toiminnan painopisteet ja strategiset päämäärät

Pelastustoimen valtakunnallinen strategia valmistellaan sisäministeriön johdolla ja tarkistetaan hallituskausittain tai toimintaympäristön muutosten sitä edellyttäessä. Strategiassa määritellään painopisteet ja keskeiset toimintalinjat, joilla pelastustoimi vastaa tulevaisuuden haasteisiin. Pelastuslaitoksen toiminnan painopisteet ja strategiset tavoitteet johdetaan valtakunnallisista määrittelyistä sekä alueellisista erityispiirteistä.

Toimintaympäristön muutokset erityisesti yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen osalta vaikuttavat merkittävästi pelastustoimintaan.

Väestön ikärakenne muuttuu nopeasti eliniän pidentyessä ja syntyvyyden pysyessä alhaisena. Yksin asuvien vanhusten määrä lisääntyy, jolloin myös tulipalojen ja muiden kotiympäristössä tapahtuvien onnettomuuksien riski kasvaa.

Maahanmuutto vaikuttaa osaltaan väestörakenteeseen. Ulkomaalaisten ja ulkomaalaistaustaisten määrä kasvaa. Työvoiman maahanmuutolla voidaan lisätä työikäisten määrää, joka on alkanut vähentyä voimakkaasti vuoden 2010 jälkeen. Ikärakenteesta johtuen työikäinen väestö vähenee Suomessa muita länsimaita nopeammin. Maahanmuuttoon liittyvänä uhkana on, että maahamme voi muodostua suuria matalassa sosiaalisessa asemassa olevia muusta yhteiskunnasta eristäytyviä maahanmuuttajaryhmiä, joiden arvot poikkeavat olennaisesti kantaväestöstä.

Yhteiskunnassa korostuu yksilökeskeisyys. Aatteellisten yhteisöjen, sukulaisten, naapureiden sekä perinteisten arvojen ja normien merkitys on jatkuvasti vähentynyt. Osa ihmisistä hakee itselleen arvoja esimerkiksi ääriliikkeistä ja Internetin virtuaalimaailmasta.

Väestön keskittyminen kasvukeskuksiin asettaa haasteita turvallisuuspalveluille. Samanaikaisesti tulee varmistaa sekä kasvukeskusten että harvaan asuttujen alueiden palvelut. Hälytyspalvelujen nopea saatavuus on turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen kannalta keskeistä. Harvaan asutuilla alueilla palvelujen tuottaminen vaatii yhä enemmän yhteistyötä eri viranomaisten välillä ja järjestöjen kanssa. Sopimuspalokuntien toiminnan turvaaminen on pelastustoimen hälytystehtävien hoitamisen kannalta keskeistä. Hallitusohjelman mukaan koko maan kattavaa pelastustoimen järjestelmää kehitetään. Järjestelmän olennaisena osana ovat vapaaehtoiset ja sivutoimiseen henkilöstöön perustuvat sopimuspalokunnat.

Ikääntyminen vaikuttaa myös sopimuspalokuntien ja vapaaehtoisen pelastuspalvelun toimintaan. Vapaaehtoisen toiminnan järjestäminen vaikeutuu tulevaisuudessa, jos maaseudulla ei enää asu riittävästi nuoria ihmisiä. Työelämän lisääntyvät vaatimukset ja muut vapaa-ajan harrastusmahdollisuudet voivat vähentää osallistumista vapaaehtoiseen palokuntatoimintaan. Yksilökeskeisyys ja siihen liittyvä hyötyajattelu voivat myös olla haaste vapaaehtoisorganisaatioille.

Pelastustoimen päätoimisen henkilöstön keski-ikä kohoaa eläkeiän noustessa. Pelastuslaitosten ja -henkilöstön toimintakykyhankkeessa tehtyjen selvitysten mukaan pelastustoimen välttämätön toimintavalmius savusukelluskykyineen on kuitenkin säilytettävissä. Ikääntyvän henkilöstön sijoittaminen heidän kuntoaan vastaaviin tehtäviin on haaste pelastuslaitoksille.

~~Taloukasvu hidastuu Suomessa nopeasti ja kansantalous kohtaa lähivuosina merkittäviä haasteita.~~ Julkishallintoon kohdistuu voimakkaita säästö- ja supistamispaineita jo kuluvalle hallituskaudella. Väestön ikääntymisestä johtuen sosiaali- ja terveystoimi vaatii lisää voimavaroja. Pelastus- ja muiden turvallisuusviranomaisten on hyvin vaikea ainakaan lisätä voimavarojaan.

Yhteiskunta on viime vuosina tullut entistä enemmän riippuvaiseksi sähköllä toimivasta tekniikasta ja teknologiasta. Luonnonolosuhteiden ääri-ilmiöiden aiheuttamat laajamittaiset tuhot ja niiden aiheuttamat epäsuorat häiriöt ovat aiheuttaneet pelastuslaitokselle runsaasti uuden tyyppisiä tehtäviä sekä uudenlaisia haasteita oman toiminnan varmistamiseen. Pelastuslaitoksen omassakin varautumisessa tulee huomioida myös uudenlaiset sodankäynnin tekniikat ja taktiikat, kuten tietoverkkohyökkäykset ja hybridisodankäynti, joilla voidaan häiritä myös pelastustoimintaa.

Pelastustoiminnan palvelut ovat tulevaisuudessa merkittävän haasteen edessä:

- palvelujen tarve on lisääntymässä
- tehtävät vaativat enemmän osaamista
- väestön keskittyminen ja ikääntyminen vaikuttavat sopimushenkilöstön saatavuuteen
- pelastustoiminnan toimintakyky ja työelämän vaatimukset sekä muut harrastusmahdollisuudet vaikuttavat sopimushenkilöstön saatavuuteen
- päätoimisen henkilöstön keski-ikäen nousu asettaa haasteita toimintakyvylle ja palvelutuotannolle
- käytettävissä olevia määrärahoja on hyvin vaikea lisätä
- yhteiskunnan riippuvuus sähköstä ja teknologiasta on lisääntynyt merkittävästi

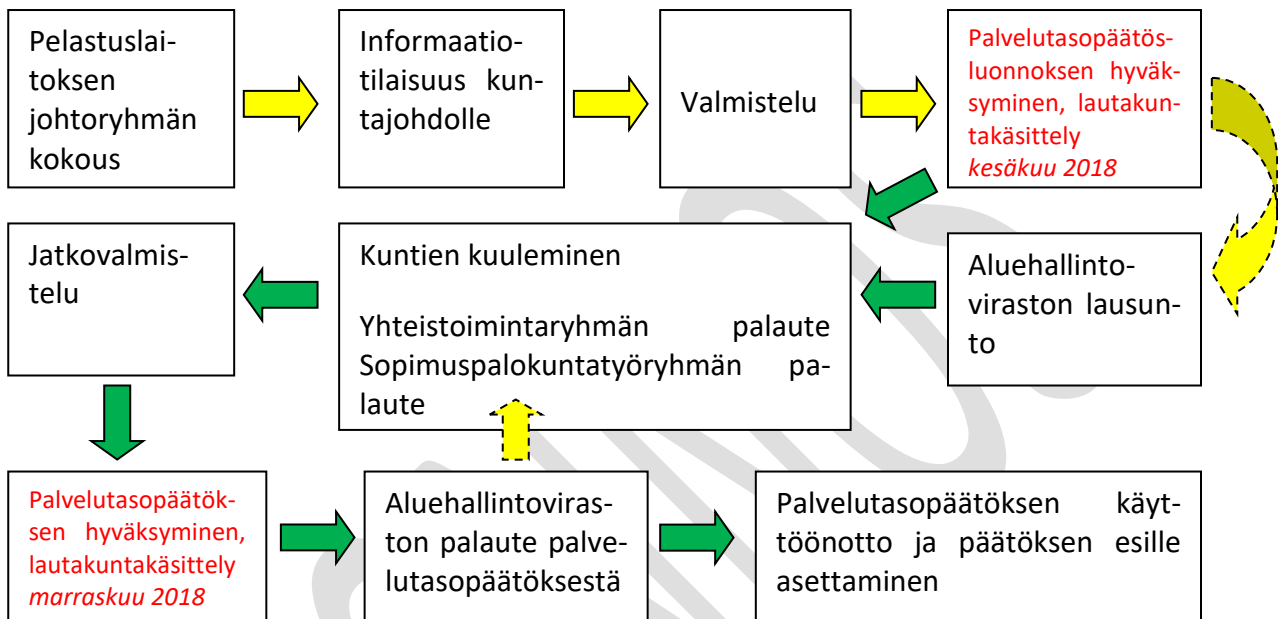
Pelastuslaitoksen painopisteet palvelutasopäätöksen voimassaoloaikana ovat:

- sopimushenkilöstön toimintaedellytysten turvaaminen ja edelleen kehittäminen,
- pelastustoiminnan valmiuden ja tehtävien kustannustehokkuuden edelleen lisääminen,
- henkilöstön osaamisen, työhyvinvoinnin ja toimintakyvyn kehittäminen,
- pelastuslaitoksen oman varautumisen kehittäminen häiriö- ja poikkeusoloihin,
- ikäihmisten asumisturvallisuuden parantaminen sekä
- pelastuslaitoksen roolin vahvistaminen eri toimijoiden oman varautumisen yhteensovittamisessa.
- tietoturvallisuuden ja tietosuojan kehittäminen vastaamaan turvallisuusviranomaistoiminnan vaatimuksia

1.6 Palvelutasopäätösprosessi

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksen palvelutasosta päättää alueen pelastustoimesta vastuussa oleva ylikunnallinen toimielin; pelastuslautakunta. **Pelastuslautakunnan hyväksymän nykyisen palvelutasopäätöksen voimassaoloaika päättyy 31.12.2018, joten uudesta palvelutasopäätöksestä tulee päättää vuoden 2018 loppuun mennessä.** Palvelutasopäätöksen valmistelu ja hyväksyminen tapahtuu kuvatun prosessin mukaisesti (Kuva 1).

Kuva 1. Palvelutasopäätösprosessi.

Palvelutasopäätöksen valmistelun vastuita ja aikataulua käsiteltiin pelastuslaitoksen johtoryhmän kokouksessa **15.1.2018**. Sen pohjalta pelastusjohtaja päätti pelastuslaitoksen kaavaileman mallin ja aikataulun palvelutasopäätöksen valmistelulle.

- **Kuntajohdon informaatiotilaisuus**
- Osastopäälliköt vastaavat vastuualueittain tekstin valmistelusta
- Luonnoksen esittely pelastuslautakunnalle ja pelastuslautakunnan evästyksen kunnille lausunnolle lähetettävään palvelutasopäätösluonnokseen
- Palvelutasopäätösesityksen viimeistely
- Lautakuntakäsittely
- Uusi palvelutasopäätös **voimaan 1.1.2019** lukien

Palvelutasopäätöstä käsiteltiin pelastuslautakunnan **kokouksessa 26.2.2018**. Pelastuslautakunta päätti merkitä tiedoksi pelastusjohtajan päätöksen uuden palvelutasopäätöksen valmistelun aikataulutuksesta ja vastuista.

LUONNOS

2 Palvelutasopäätöksen perusteet

Pelastuslain 28 §:n mukaan pelastustoimen palvelutason tulee vastata paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia. Palvelutasoa määriteltäessä on otettava huomioon myös toiminta poikkeusoloissa.

Palvelutasopäätöksen tulee perustua meneillään olevan palveluskauden arvioinnin, uhkien arvioinnin ja edellisen kauden kehittämissuunnitelman pohjalta tehtyihin johtopäätöksiin.

2.1 Meneillään olevan palveluskauden arviointi

Onnettomuuksien ennaltaehkäisy

Meneillään olevalla palveluskaudella on ollut voimassa sisäisen turvallisuuden ohjelma, jonka ohjelmasta pelastustoimeen liittyvät osa-alueet ovat kodin ja arjen asumisen turvallisuuden parantaminen. Tähän liittyen pelastuslaitoksemme on ollut osallisena yhteistyöhankeessa ”ikäihmisten kotona asumisen turvallisuuden parantaminen”. Lisäksi sisäisen turvallisuuden ohjelman yhtenä keskeisenä teemana on oppilaitosten turvallisuuden parantaminen. Pelastuslaitos on ollut kehittämässä ja tehostamassa oppilaitosten omatoimista turvallisuusajattelua tukemalla pelastussuunnittelua ja -harjoittelua. Hankkeita jatketaan ja kehitetään tulevilla palveluskaudella. Näiden lisäksi meneillään olevalla palveluskaudella onnettomuuksien ennaltaehkäisytoimintaa on tehostettu organisaatiota uudistamalla ja henkilöiden tehtäväkuvauksia tarkentamalla sekä kohdentamalla toimintaa arvioitujen riskien perusteella.

Valvontatoiminnan laatua ja vaikuttavuutta on saatu kehitettyä lisäämällä tarkastushenkilöstön erikoistumista ja ottamalla käyttöön valvontasuunnitelma. Asuinrakennusten valvonnassa on vuodesta 2012 ollut käytössä uutena toimintamuotona otettu käyttöön omavalvonta. Pelastussuunnitteluvuorollisten kohteiden ohjausta ja valvontatoimintaa on tehostettu uusimalla ohjeistusta ja käytäntöjä.

Palveluskaudella on määrälliset tavoitteet saavutettu valvontatoiminnan osalta vuosittain lähes täydellisesti.

Turvallisuusviestinnän laatua ja vaikuttavuutta on kehitetty yhtenäistämällä toimintatapoja, yhteistyötä lisäämällä median kanssa ja yhteistyöverkostoja laajentamalla turvallisuustietouden levittämisessä. Uutena toimintamuotona on sosiaalisen median hyödyntäminen turvallisuusviestinnän kanavana.

Turvallisuusviestinnän määrälliset tavoitteet on saavutettu meneillään olevalla palveluskaudella.

Pelastustoiminta

Pelastustoiminnan palvelutason tavoitteet ovat toteutuneet pääosin hyvin. Toimintavalmiusajat ovat valtakunnallisessa tarkastelussa korkealla tasolla ja pelastustoiminnan johtaminen sekä siihen liittyvät tilat, ajoneuvot ja välineet ovat kehittyneet. Ajoneuvo- ja kalustohankinnat ovat muuta-

mia poikkeuksia lukuun ottamatta toteutuneet suunnitellussa aikataulussa. **Raskas ajoneuvokalusto ei ole uusiutunut suunnitellusti vuodesta 2016 alkaen alueuudistuksen valmistelusta johtuen.**

Pelastuskaluston päivittäistä huoltotoimintaa on kehitetty paloasemien yhteisillä palokalustonhoitajilla, mistä saadut kokemukset ovat olleet hyviä. Lisäksi kaluston suunnitelmallista huoltoa on lisätty mm. yhtenäisillä huolto-ohjeistuksilla ja huoltosopimuksilla. Huoltotoiminnassa on edelleen yksittäisiä asemapaikkoja, joilta puuttuu päätoimista huoltoresurssia, joka omalta osaltaan varmentaisi myös virka-ajan toimintavalmiutta.

~~Palokuntasopimusten päivittäminen on kehittänyt sopimushenkilöstön toimintaedellytyksiä laajalaisesti ja havaintojen perusteella onnistuneesti.~~ Edelleen kehitettävää on sopimushenkilöstön rekrytoinnissa pienemmillä asemapaikoilla ja koko alueella peruskoulutuksessa jatkuvuuden turvaamiseksi. Pelastustoimintakelpoisuuden saavuttamiseksi on ollut vaikeuksia toteuttaa terveystarkastukset sopimushenkilöstölle määräajassa, mikä on vaikeuttanut testaamista ja myös pakollisten harjoitteiden suorittamista. Virka-ajan vahvuudet sopimusasemilla ovat yksittäistapauksissa asettaneet haasteita pelastustoiminnalle.

Vesipelastustoiminnan kehittäminen Kokkolan ja Pietarsaaren paloasemilla II-tasolta tavoitteena olleelle I-tasolle ei ole toteutunut suunnitellusti, koska peruskoulutukseen ei ole saatu riittävästi henkilöstöä.

2.2 Uhkien ja riskien arviointi

Pelastustoiminnan voimavarat mitoitetaan siten, että niillä pystytään toimimaan tehokkaasti onnettomuustilanteissa. Uhkien arviointi sovitetaan yhteen valvontasuunnitelman kanssa soveltuvin osin.

Uhkien arviointi muodostuu kolmesta osasta:

- 1) Pelastustoiminnan toimintavalmiuden määrittämiseksi pelastustoimen alueet jaetaan riskiluokkiin käyttäen regressiomallia ja riskiluokan määrittäviä onnettomuuksia.
- 2) Tunnistetaan sellaiset onnettomuustyyppit sekä yksittäiset riskikohteet, tapahtumat ja yleisötilaisuudet, joiden varalta tarvitaan erityisiä järjestelyjä.
- 3) Seurataan onnettomuusuhkien, onnettomuuksien lukumäärän ja syiden kehitystä sekä tehdään sen perusteella johtopäätöksiä tarvittavista toimenpiteistä.

Arvioitujen uhkien perusteella mitoitetaan henkilöstö, kalusto, koulutus, muodostelmat, johtamisjärjestelmä, toimipisteet ja toimintavalmiusaika.

2.2.1 Riskiluokkien määrittely

Riskiluokkien määrittämisperusteena käytetään regressiomallilla määritettyä riskitasoa. Regressiomallin selittäjinä ovat asukasluku, kerrosala ja niiden yhteisvaikutus. Regressiomalli on kehitetty toteutuneiden rakennuspalojen perusteella. Mallin avulla ennustetaan riskitaso kullekin 1 km x 1 km ruudulle.

I Riskiluokka	Riskitaso ≥ 1
II Riskiluokka	$0,25 \leq \text{Riskitaso} < 1$
III Riskiluokka	$0,1 \leq \text{Riskitaso} < 0,25$
IV Riskiluokka	Riskitaso $< 0,1$

Regressiomallilla määritellyn riskitason lisäksi pelastuslaitos arvioi ne riskiruudut, joissa on tapahtunut riskiluokan määrittäviä onnettomuuksia viiden vuoden seurantajaksolla keskimäärin vähintään kaksi vuosittain. Pelastuslaitos voi arvioinnin perusteella korottaa riskiruudun riskiluokkaa seuraavasti:

- Riskiruutu, jossa on tapahtunut vähintään 10 riskiluokan määrittävää onnettomuutta vuodessa viiden vuoden seurantajaksolla, voidaan korottaa riskiluokkaan I.
- Riskiruutu, jossa on tapahtunut vähintään kaksi mutta vähemmän kuin 10 riskiluokan määrittävää onnettomuutta vuodessa viiden vuoden seurantajaksolla, voidaan korottaa riskiluokkaan II.

Riskitaso ja toimintavalmius voivat vaihdella vuorokaudenajan, viikonpäivän tai vuodenajan mukaan. Jos riskitason arviointi regressiomallilla tai riskiluokan määrittävien onnettomuuksien perusteella on tehty vuorokaudenajan, viikonpäivän tai vuodenajan mukaisesti, voidaan soveltaa yllä mainittuja riskiluokkia arvioinnissa käytetyllä aikavälillä.

Päätös:

Alueen pelastustoimen riskialuejako ylläpidetään sisäministeriön pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaisesti.

2.2.2 Riskikohteet ja onnettomuusuhkien arviointi

Riskikohde on sellainen kohde, jossa harjoitettu toiminta tai olosuhteet aiheuttavat henkilö- tai paloturvallisuudelle tai ympäristölle tavanomaista suuremman vaaran tai kohde on keskeinen yhteiskunnan kriittisten toimintojen turvaamisen kannalta. Riskikohteiden arvioinnissa määritetään onnettomuusriski, joka muodostuu onnettomuuden todennäköisyydestä ja onnettomuuden mahdollisista seurausvaikutuksista. Onnettomuusriskin arvioinnin perusteella valitaan riskienhallintakeinot, joita ovat ensisijaisesti riskin poistaminen, riskin pienentäminen tai onnettomuuksien seurausvaikutusten pienentäminen.

Riskikohteissa onnettomuuksien omatoiminen ehkäiseminen ja valvonta sekä vahinkojen rajoittaminen ovat keskeisiä toimenpiteitä. Riskin hallitseminen on tarkoituksenmukaista suunnitella siten, että myös riskikohteissa palvelutasopäätöksen mukaisella pelastustoiminnan toimintavalmiudella kyetään tilanne saamaan hallintaan. Onnettomuuksien estämiseksi ja vahinkojen rajoittamiseksi tehdyt ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja omatoiminen varautuminen ovat keskeisiä.

Regressiomalli ei tunnista kaikkien onnettomuustyyppien aiheuttamia uhkia. Tämän vuoksi valmiutta suunniteltaessa on erikseen analysoitava niiden onnettomuustyyppien tarpeet, jotka vaati-

vat erityisjärjestelyitä. Esimerkiksi vesipelastuksen, kemikaalintorjunnan, korkealta pelastamisen ja raskaan raivauskaluston tarpeet tulee suunnitella erikseen uhkiin perustuen.

Päätös:

Pelastuslaitos ylläpitää luetteloja tapahtumista, yleisötilaisuuksista ja riskikohteista, jotka vaativat erityisiä järjestelyjä. Riskikohteiden edellyttämän pelastuslaitoksen erikoiskaluston määrittely ja ajanmukaisuus määritellään ajoneuvojen osalta kaluston kehittämissuunnitelmassa ja muun kaluston osalta vuosittaisten talousarvioiden käsittelyn yhteydessä.

2.2.3 Onnettomuuksien uhkien, määrän ja syiden kehitys

Pelastuslaitoksen tulee seurata onnettomuuksien uhkien, määrän ja syiden kehitystä. Jos uhkissa tai onnettomuuksien määrässä tapahtuu merkittävä lisääntyminen ja onnettomuuksien syyt osoittavat puutteita turvallisuusjärjestelyissä tai systemaattisen virheen ihmisten käyttäytymisessä, on asia pyrittävä korjaamaan ensisijaisesti onnettomuuksia ehkäisevillä toimenpiteillä. Jos onnettomuuksia ehkäisevä toiminta ei ole mahdollista, on parannettava pelastustoimen toimintavalmiutta.

3 Palvelutasopäätös

3.1 Onnettomuuksien ehkäisy

Onnettomuuksien ehkäisyllä tarkoitetaan toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on pienentää onnettomuuden todennäköisyyttä ja vähentää onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja.

Pelastuslain mukaan pelastuslaitoksen tehtävänä on ehkäistä onnettomuuksia ja huolehtia alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, valistuksesta ja neuvonnasta, valvonnasta ja palontutkinnasta. Pelastuslaitoksen on toimittava onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistuttava paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön. Pelastuslaitoksen on myös seurattava onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä ja siitä tehtävien johtopäätösten perusteella ryhdyttävä osaltaan toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja tarvittaessa tehtävä esityksiä muille viranomaisille. Nuohouspalvelujen järjestäminen on säädetty myös alueen pelastustoimen tehtäväksi. Kemikaaliturvallisuuslaissa on määrätty tietyt valvontatehtäviä pelastusviranomaisille.

Onnettomuuksien ennaltaehkäisyn tehtävät kuuluvat Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksella riskienhallintaosaston vastuulle. Ennaltaehkäisyn tehtävät hoidetaan sekä riskienhallintaosaston että pelastusosaston henkilöstön toimesta. Myös muu henkilöstö osallistuu tehtävien hoitoon tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.

Riskienhallintaosaston keskeisiä tehtäviä ovat

- onnettomuuksien ehkäisyyn liittyvä yleinen ohjaus,
- pelastustoimelle kuuluvat valvontatehtävät,
- turvallisuusviestinnän suunnittelu ja koordinointi sekä osaltaan toteutus,
- maankäytön ja rakentamisen ohjaus- ja asiantuntijatehtävät,
- nuohoustoiminnan järjestäminen,
- palontutkinta sekä
- paikalliseen turvallisuustyöhön osallistuminen.

3.1.1 Pelastustoimelle kuuluva ohjaus

Pelastuslain 27 §:n mukaan pelastuslaitoksen on huolehdittava alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta ja neuvonnasta, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien rajoittamisessa. Ohjausta ja neuvontaa kohdenneetaan erityisesti pelastuslain 2 ja 3 luvuissa säädettyjen velvoitteiden toteutumiseen, vaarallisten

kemikaalien käyttöön ja varastointiin liittyviin asioihin sekä maankäytön ja rakentamisen turvallisuuteen liittyviin asioihin.

Pelastuslain 2 luvussa annetaan kansalaisia koskevia yleisiä määräyksiä, kuten yleinen toimintavollisuus tulipalon tai muun onnettomuuden uhatessa tai sattuesssa, huolellisuusvelvoite tulipalon tai muun onnettomuuden vaaran ja vahingon välttämiseksi, varovaisuusvelvoite tulen käsittelyssä sekä avotulen tekoa ja kulotusta koskevat rajoitteet ja velvoitteet.

Pelastuslain 3 luvussa puolestaan määritellään toiminnanharjoittajan sekä rakennuksen omistajan ja haltijan velvollisuuksista. Lisäksi luvussa annetaan pelastusviranomaiselle velvoitteita poistumisturvallisuuden arviointiin liittyen.

Pelastuslain yleinen ohjaus- ja neuvontavelvoite toteutetaan osana päivittäistä onnettomuuksien ehkäisy-, pelastus- ja viestintätoimintaa, ja siihen osallistuu osaltaan koko henkilökunta.

Yleistä ohjausta ja neuvontaa varten pelastuslaitoksella on käytössä palvelunumerot eri toimiala-asiantuntijoille virka-aikaan. Virka-ajan ulkopuolella ohjausta ja neuvontaa antavat tarvittaessa päivystävät palomestarit sekä muu pelastushenkilöstö. Vaarallisten kemikaalien käyttöön ja varastointiin sekä maankäytön ja rakentamisen turvallisuuskysymyksiin liittyvää erityistä asiantuntevasta vaativaa ohjausta ja neuvontaa varten on erikseen nimetyt viranhaltijat. Opastavaa turvallisuustietoa on saatavilla pelastuslaitoksen verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa.

Päätös:

Pelastuslain yleinen ohjaus- ja neuvontavelvoite toteutetaan osana päivittäistä onnettomuuksien ehkäisy-, pelastus- ja viestintätoimintaa, ja siihen osallistuu osaltaan koko henkilökunta. Lisäksi opastavaa turvallisuustietoa on saatavilla pelastuslaitoksen Internet-sivuilla ja sosiaalisessa mediassa.

3.1.2 Pelastustoimelle kuuluva valistus ja neuvonta

Pelastuslaitos huolehtii alueellaan pelastustoimelle kuuluvasta valistuksesta ja neuvonnasta, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien rajoittamisessa. Keskeinen tavoite on onnettomuuksien ehkäiseminen ja hyvän turvallisuuskulttuurin edistäminen vaikuttamalla turvallisuusasenteisiin, -tietoihin ja -taitoihin.

Pelastustoimen turvallisuusviestinnän strategian mukaan kohderyhmät tulee valita riskiperusteisesti pelastuslain määrittelemistä varautumisvelvollisista, huomioiden elinkaarimalli ja valtakunnalliset linjaukset. Tältä pohjalta alueellemme on laadittu turvallisuusviestintäsuunnitelma.

~~Tuotettavan palvelun laadullisesta ja määrällisestä tasosta on valtakunnantasolla suositus, joka on 20 prosenttia alueen väestömäärästä. Tavoitteen täyttäminen valtakunnallisen suosituksen mukaiseksi edellyttäisi resurssien lisäämistä huomattavasti valistus- ja neuvontatyöhön.~~

Turvallisuusviestinnässä tehdään tarkoituksenmukaista yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja alueella toimivien tahojen sekä valtakunnallisten toimijoiden kanssa.

Pelastustoimelle kuuluvan valistuksen toteuttamiseksi ei ole erikseen resursoitu henkilöstöä, vaan tehtävään osallistuu koko henkilöstö tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa.

Päätös:

Pelastuslaitoksen alueella tuotetaan laaditun turvallisuusviestintäsuunnitelman mukaisesti erillistä valistusta ja neuvontaa vähintään kuudelle prosentille alueen väestöstä, ja noin neljä prosenttia alueen väestöstä saa valistusta ja neuvontaa valvontatoiminnan yhteydessä.

Toteutumista seurataan ja arvioidaan puolivuosittein.

3.1.3 Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi

Pelastuslaitos toimii onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistuu paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön.

Pelastusviranomaisen osallistuu asiantuntijana maankäytön ja rakentamisen ohjaukseen. Tässä tarkoituksessa annetaan pyydettäessä lausuntoja kaavoitukseen ja rakennuslupakäsittelyyn liittyvissä asioissa, osallistutaan tarvittaessa näitä koskeviin neuvotteluihin sekä ohjataan suunnittelijoita, rakentajia ja muita tahoja palo- ja henkilöturvallisuuskysymyksissä ja väestönsuojelussa. Pelastusviranomaisen osallistuu lisäksi rakentamiseen liittyviin katselmuksiin valvontasuunnitelmassa esitettävien periaatteiden mukaisesti (erityinen palotarkastus).

Pelastuslaitoksella on valvontaan liittyvää yhteistyötä aluehallintoviranomaisen kanssa. Pelastuslaitos antaa pyydettäessä lausunnon aluehallintovirastolle sosiaali- ja terveystalvituista tuottavien kohteiden henkilö- ja paloturvallisuusjärjestelystä. Työsuojeluviranomaisen kanssa suoritetaan tarvittaessa yhteistarkastuksia.

Pelastusviranomaisen osallistuu Turvallisuus ja kemikaalivirasto TUKESin pitämiin kemikaalikohteiden määräaikaistarkastuksiin. Pelastuslaitos saa lisäksi TUKESilta tarvittaessa asiantuntija-apua TUKESin toimialaan kuuluvissa kysymyksissä (mm. kemikaalivalvonta, räjähteet ja ilotulitteet, pelastustoimen laitteet, rakennustuotteet, sähköturvallisuus, kuluttajaturvallisuus).

Pelastuslaitos ja Pohjanmaan poliisilaitos tekevät kiinteää yhteistyötä suurten yleisötapahtumien turvallisuuden ennakkosuunnittelussa ja ohjaavat tapahtumien järjestäjien pelastus-/turvallisuussuunnittelua sekä suorittavat ennen tapahtumien alkamista tapahtumatarkastuksen (viranomaistarkastus) tarvittaessa yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Palontutkinnassa tehdään myös tiivistä yhteistyötä poliisin kanssa.

Pelastuslaitos tekee valvontatoimintaan liittyvää yhteistyötä Vaasan hätäkeskuksen kanssa pääasiassa hätäkeskukseen liitettyjä ja liitettäviä paloilmoin- ja sammutuslaitteita koskien. Laitteiston liittäminen tai poiskytkeminen edellyttää pelastusviranomaisen hyväksynnän. Pelastusviranomaisen voi lisäksi tiedustella tarvittaessa hätäkeskuksesta yksittäisten paloilmoinlaitteiden kuukausikokeilujen lokitietoja valvontatoimintaa varten.

Pelastuslaitos toimii yhteistyössä kuntien sosiaali- ja terveysviranomaisten kanssa asumisen paloturvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä. Pelastuslaitos käsittelee pelastuslain 42 §:n mukaiset ilmoitukset havaituista paloturvallisuuspuutteista sekä antaa tarvittavaa ohjausta, neuvontaa ja koulutusta. Pelastuslaitos tekee lisäksi tarvittaessa ennakkotarkastuksia esimerkiksi palvelu- ja tukiasumiskohteisiin.

Edellä mainittujen lisäksi keskeisiä yhteistyöviranomaisia ovat ympäristönsuojelu- ja ympäristöterveysviranomaiset sekä Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus.

Päätös:

Pelastuslaitos toimii onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä alueella olevien yhteisöjen ja asukkaiden kanssa sekä osallistuu paikalliseen ja alueelliseen turvallisuussuunnittelutyöhön valtakunnallisten linjausten mukaisesti.

Onnettomuuksien ehkäisyn työmenetelmiä ja vaikuttavuuden arviointia kehitetään yhteistyössä muiden pelastuslaitosten ja yhteistoimintaviranomaisten kanssa, tavoitteena kehitystyön tulosten parempi hyödyntäminen onnettomuuksien ehkäisytyössä.

3.1.4 Palontutkinta

Pelastuslain mukaan pelastuslaitoksen on suoritettava palontutkintaa. Pelastuslaitoksen palontutkinnan tarkoituksena on paloturvallisuuden lisääminen, onnettomuuksien ja vaaratilanteiden ehkäiseminen sekä tulipaloista aiheutuvien vahinkojen vähentäminen. Poliisin suorittamasta oikeudellisesta palonsyöntutkinnasta pelastuslaitoksen suorittama palontutkinta eroaa siten, että palontutkinnassa ei käsitellä onnettomuudesta mahdollisesti johtuvaa vastuuta tai vahingonkorvausvelvollisuutta, vaan pyritään selvittämään ennaltaehkäisyn näkökulmasta tapahtumien kulkua.

Jos on aihetta epäillä, että tulipaloon tai onnettomuuteen liittyy rikos, pelastusviranomaisen on ilmoitettava asiasta poliisille.

Pelastustoimessa on käytössä valtakunnallinen onnettomuustilastointijärjestelmä PRONTO, johon raportoidaan kaikki palokunnan tehtävät. Lisäksi pelastustoimi tutkii ja raportoi tarkemmin kaikki kuoleman tai vakavan loukkaantumisen taikka suuret omaisuus- tai ympäristövahingot aiheuttaneet tulipalot. Onnettomuustutkintaa on tehty hyvässä yhteistyössä Pohjanmaan poliisilaitoksen kanssa.

Pelastustoimen lisäksi onnettomuuksiin liittyvää turvallisuustutkintaa suorittavat suuronnettomuuksiin ja niiden vaaratilanteisiin liittyen Onnettomuustutkintakeskus, sisäministeriö ja Turvatekniikan keskus.

Pelastuslaitoksessa onnettomuustutkintaa suorittaa kolme viisi viranhaltijaa muiden työtehtävien ohella. Palontutkintaan osallistuvat henkilöt ovat suorittaneet osallistuvasta henkilöstöstä kaksi on käynyt poliisiammattikorkeakoulun tuhotyörikosten tutkintakurssin. Muut ryhmään kuuluvat ovat osallistuneet paikallisiin ja alueellisiin koulutuksiin.

Päätös:

Tutkitaan tulipalot, joissa kuolee tai vakavasti loukkaantuu ihmisiä sekä palot, joissa rakenteelliset puutteet ovat haitanneet pelastustoimintaa tai levittäneet paloa.

Lisäksi mahdollisuuksien mukaan osallistutaan valtakunnallisiin teematutkintoihin.

Pelastuslaitos seuraa onnettomuusuhkien sekä onnettomuuksien määrän ja syiden kehitystä ja niistä tehtävien johtopäätösten perusteella ryhtyy osaltaan toimenpiteisiin onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja niihin varautumiseksi sekä tarvittaessa tekee esityksiä muille viranomaisille ja tahoille.

3.1.5 Valvontatehtävät

Pelastuslaissa säädetyn valvontatehtävän suorittamiseksi pelastuslaitos tekee palotarkastuksia ja muita valvontatehtävän edellyttämiä toimenpiteitä vuosittain tarkistettavan valvontasuunnitelman mukaisesti.

Valvontasuunnitelmassa esitetään säännöllisen valvonnan (yleinen palotarkastus ja omavalvonta) periaatteet, määrävälit ja niiden perusteet. Valvontasuunnitelmassa esitetään lisäksi epäsäännöllisesti suoritettavan valvonnan, asiakirjavalvonnan, viranomaisyhteistyön ja kemikaaliturvallisuuslain nojalla tehtävän valvonnan periaatteet.

Asuin- ja vapaa-ajan asuinrakennusten osalta riskienarvioinnin lähtökohtana on ensisijaisesti henkilövahinkoriski. Yritys- ja laitoskohteiden osalta riskienarvioinnin lähtökohtana pidetään omaisuusvahinkoriskiä, mutta käyttötavan perusteella huomioidaan tarvittaessa myös henkilövahinkoriskit sekä ympäristö- ja kulttuuriarvojen riskit.

Valvonnan ensisijainen tarkoitus on ohjata, neuvoa ja opastaa palo- ja henkilöturvallisuuden sekä kemikaaliturvallisuuden ylläpidossa ja kehittämisessä sekä tarvittavilta osin valvoa pelastusviranomaisen valvottavaksi määrättyjen säännösten noudattamista ja näillä keinoin osaltaan pienentää onnettomuuden todennäköisyyttä ja vähentää mahdollisesta onnettomuudesta aiheutuvia vahinkoja. Valvontatoiminnassa tehdään yhteistyötä kuntien ja valtionhallinnon viranomaisten ja muiden tahojen kanssa.

Valvonnan tavoitteiden toteuttamiseksi määräaikaisten palotarkastusten ja muun säännöllisen valvonnan enimmäisvälinä pidetään yleensä enintään 60 kk. Matalan riskitason kohteissa määräväli voi kuitenkin olla 120 kk.

Kemikaaliturvallisuuslainsäädännön mukaiset valvontatehtävät

Pelastuslainsäädännön perusteella annettujen tehtävien lisäksi pelastusviranomaisille on säädetty tehtäviä kemikaaliturvallisuuslain perusteella. ~~Toimialan säädöksiä on uusittu viime vuosina huomattavasti ja viimeisimmät muutokset ovat tulleet voimaan 1.1.2013.~~

Pelastusviranomaisen on määrätty toimimaan valvontaviranomaisena vaarallisten kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia, öljylämmityslaitteistojen asennusta, maanalaisten öljysäiliöiden tarkastusta ja pyroteknisten tuotteiden varastointia kaupan yhteydessä koskevissa

asioissa. Pelastusviranomaisella on lisäksi oikeus antaa ilotulitteiden käyttöä koskevia paikallisista olosuhteista johtuvia, pelastustoimen aluetta tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä sekä asettaa yksittäistapauksessa ilotulitteiden käytölle tarpeellisia ehtoja tai kieltää ilotulitteiden käyttö, jos siitä aiheutuu erityistä vaaraa. Laajamittaista vaarallisten kemikaalien käsittelyä ja varastointia valvoo Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES. Pelastuslaitos osallistuu TUKESin tarkastuksiin mahdollisuuksien mukaan ja antaa pyydettyinä lausuntoja TUKESille.

Pelastusviranomaisen tehtävänä on osaltaan valvoa edellä mainittujen säädösten perusteella, että vaarallisten kemikaalien käsittely ja varastointi on pelastuslaitoksen toimialueella ihmisten, ympäristön ja omaisuuden kannalta turvallista.

Päätös:

Palotarkastettavat kohteet ja muut valvontatoimenpiteet määritellään valvontasuunnitelmassa pelastus- ja kemikaaliturvallisuuslakien mukaisesti paikallisten olosuhteiden ja alueella esiintyvien riskien perusteella.

Valvontatoiminnan suorittamiseksi pelastuslaitoksella pidetään yllä riittävää ja tarkoituksenmukaista organisaatiota siten, että valvontatoiminta pystytään suorittamaan lain vaatimusten mukaisesti laadukkaasti, säännöllisesti ja tehokkaasti.

3.1.6 Nuohous

Nuohouksen järjestämisestä säädetään pelastuslaissa. Pelastuslain 59 §:n mukaan alueen pelastustoimi päättää nuohouspalvelujen järjestämisestä alueellaan. Päättäessään nuohouksen järjestämisestä pelastustoimi voi alueellaan tai osassa sitä:

- 1) Tuottaa nuohouspalvelut itse.
- 2) Hankkia nuohouspalvelut muulta palvelujen tuottajalta.
- 3) Sallia rakennuksen omistajan tai haltijan sopia nuohouksesta palvelujen tuottajan kanssa.

Pelastusalueellamme nuohouspalvelut tuotetaan **kohdan 3 mukaisesti.** ~~pelastuslautakunnan päätöksen mukaisesti 2 kohdan mukaisesti ns. piirinuohousjärjestelmällä.~~

~~Pelastuslaitos ylläpitää tarkoituksenmukaista nuohouspiirijakoa ja huolehtii siitä, että jokaisessa nuohouspiirissä on nuohouspalveluita saatavilla pelastuslain säädösten mukaisesti.~~

~~Nuohouspalvelusopimusten noudattamista ja nuohouspalvelujen toteutumista seurataan ja valvotaan nuohouspalvelusopimusten mukaisten piirinuohoojien raporttien lisäksi palotarkastusten yhteydessä sekä asiakaspalautteiden kautta. Pelastuslaitos ryhtyy tarvittaessa toimenpiteisiin nuohouspalvelujen saattamiseksi sopimuksen mukaiseksi taikka sopimuksen päättämiseksi. Valvonnassa huomioidaan tilaajavastuulaki. Nuohoojan pelastuslaitokselle toimittamat pelastuslain edellyttämät vikailmoitukset käsitellään valvontasuunnitelman mukaisesti.~~

Päätös:

Pelastusalueella rakennuksen omistajan tai haltija sopii nuohouksesta palvelujen tuottajan kanssa. ~~on käytössä piirinuohousjärjestelmä. Nuohouspiirijakoa tai~~ Nuohouspalvelujen järjestämistapaa voidaan tarvittaessa muuttaa pelastuslautakunnan erillisellä päätöksellä palvelutasopäätöksen voimassaoloaikana.

3.2 Pelastustoiminta

Pelastuslaitos vastaa pelastustoimintaan kuuluvien tehtävien hoitamisesta, kun tulipalo, muu onnettomuus tai niiden uhka vaatii kiireellisiä toimenpiteitä ihmisen hengen tai terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojaamiseksi tai pelastamiseksi eivätkä toimenpiteet ole onnettomuuden tai sen uhan kohteeksi joutuneen omin toimin hoidettavissa tai kuulu muun viranomaisen tai organisaation hoidettavaksi.

Pelastuslain 32 §:n mukaan pelastustoimintaan kuuluu:

- 1) hälytysten vastaanottaminen;
- 2) väestön varoittaminen;
- 3) uhkaavan onnettomuuden torjuminen;
- 4) onnettomuuden uhrien ja vaarassa olevien ihmisten, ympäristön ja omaisuuden suojaaminen ja pelastaminen;
- 5) tulipalojen sammuttaminen ja vahinkojen rajoittaminen;
- 6) 1–5 kohdassa mainittuihin tehtäviin liittyvät johtamis-, viestintä-, huolto- ja muut tukitoiminnot.

Alueen pelastustoimen tulee varautua hoitamaan tehtävänsä:

- 1) päivittäisissä tilanteissa
- 2) normaaliolojen häiriötilanteissa
- 3) poikkeusoloissa
- 4) väestönsuojelutilanteissa

Tämä edellyttää turvallisuustilanteen mukaista johtamisjärjestelyiden, pelastustoimen muodostelmien, yhteistoiminnan suunnittelua, valmiussuunnittelua ja varautumista sekä oman toiminnan turvaamista.

3.2.1 Varautuminen päivittäisiin tilanteisiin

Pelastustoiminnan palvelutason suunnittelussa on käytetty valtakunnallista pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjetta. Pelastustoiminnan tehtävänä on tuottaa pelastuslain mukaisia palveluita kaikissa olosuhteissa. Pelastustoimintapalveluita tuotetaan sekä päätoimisen henkilöstön että sopimushenkilöstön toimesta. Sopimuspalokuntien kanssa on laadittu asiaan kuuluvat sopimukset, joilla turvataan sekä palveluntuotanto että sopimuspalokuntien elinvoimaisuus.

Pelastustoimen tehtävänä on onnettomuuksien uhatessa tai jo tapahduttua tuottaa kiireellistä apua mahdollisimman nopeasti, jotta onnettomuuden vaikutukset jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Pelastuslaitos seuraa tuloksellisuuden arvioimiseksi ensimmäisen yksikön ja pelastustoiminnan toimintavalmiusaikaa.

Pelastustoimen alueen tehtävänä on päättää palvelutasopäätöksessään pelastustoiminnan järjestelyistä ja pelastustoiminnan aloittamisesta. Pelastustoiminnan toimintakyky perustuu jatkuvaan valmiuteen ja toimivaan paloasemaverkostoon henkilöineen ja kalustoineen. Pelastustoiminnan tehtävien perusteella on tarkoituksenmukaista, että valmiudessa on mahdollisimman oikeat muodostelmat vastaamaan erityyppisiin pelastustehtäviin. Laajempia onnettomuuksia varten pelastusyksiköistä muodostetaan pelastusjoukkueita, joista vastaavasti muodostetaan suuria onnettomuuksia varten pelastuskomppanioita ja pelastusyhtymä.

3.2.1.1 Paloasemat, muodostelmat, henkilöstö ja kalusto

Paloasemat

Paloasemien määrällä ja sijainnilla on keskeinen merkitys toimintavalmiuseroihin. Pelastusalueella on yhteensä 20 paloasemaa, joilta toimintavalmiutta ylläpidetään. Paloasemat sijaitsevat kuntakeskuksissa tai muissa taajamissa siten, että niiltä saavutetaan ympäristön riskikohteet hyvin. Paloasemien sijoittelu on aiemmin perustunut kuntakeskeiseen toimintamalliin, jossa jokainen kunta on huolehtinut oman alueensa pelastustoimesta. Mikäli pelastustoimintaa mitoittavia riskialuekeskittymiä sisältävät kuntakeskukset tai muut taajamat ovat riittävän lähellä toisiaan, voi yhteinen paloasema jossain tapauksessa palvella molempia kuntia/taajamia jopa tehokkaammin kuin kaksi erillistä paloasemaa.

Muodostelmat

Pelastuslaitoksen muodostelmat kootaan tehtävän laajuuden ja luonteen perusteella alueen paloasemilta ja naapuripelastusalueilta. Jokaiselta paloasemalta on tavoitteena muodostaa vähintään pelastusryhmä.

Pelastusjoukkue muodostetaan lähtökohtaisesti kahden paloaseman henkilöstöstä ja kalustosta täydennettynä tarvittaessa erikoiskalustolla. Johtamistoimintaa varten hälytetään pelastuslaitoksen valmiudessa ja vapaalla olevaa päällystystä, minkä tarkoituksena on turvata lähimmän päällystöviranhaltijan paikalle saaminen.

Pelastuskomppanian resurssit hälytetään pääsääntöisesti kuudelta paloasemalta. Johtamistoimintaa varten hälytetään koko pelastuslaitoksen valmiudessa ja vapaalla oleva päällystö.

Pelastushenkilöstön koulutus ja toimintakyky

Pelastuslain mukaan alueen pelastustoimen tulee huolehtia osaltaan pelastustoimen henkilöstön kouluttamisesta.

Vastuu pelastustoimen peruskoulutuksesta on voimassa olevan lainsäädännön mukaan osittain valtiolla ja osittain alueen pelastustoimella. Työnjako valtion ja pelastusalueen välillä määräytyy käytännössä siten, että valtio huolehtii päätoimisen henkilöstön ammatillisesta koulutuksesta ja pelastusalue sivutoimisen henkilöstön koulutuksesta.

Pelastuslaitoksen henkilöstöön kuuluvien vakinaisten ja sivutoimisten sisäisen koulutuksen vastuu on yksinomaan pelastuslaitoksella, mutta koulutusta on oman toiminnan lisäksi ostettavissa esimerkiksi Pelastusopistolta sekä alan järjestöiltä.

Osaamisen ja työturvallisuuden varmistamiseksi tulee harjoitella säännöllisesti peruskoulutuksessa opittuja taitoja, saada uutta tietoa ja ylläpitää kelpoisuuksia. Näiden tietojen ja taitojen ylläpitäminen ja kehittäminen tapahtuu ensisijaisesti koulutussuunnitelman mukaisesti pelastuslaitoksen järjestämissä harjoituksissa ja koulutuksissa. Tarpeen mukaan koulutusta ostetaan muilta organisaatioilta tai järjestetään yhteistyössä.

Pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön tulee olla vähintään pelastustoimintakelpoisia sen mukaisesti, kun siitä erikseen säädetään.

Pelastuskalusto ja -ajoneuvot

Pelastustoiminnan tuloksellisuus edellyttää asianmukaista riskien mukaista kalustollista valmiutta. Tehokkaan pelastustoiminnan ja työturvallisuuden varmistamiseksi tarvitaan tehtäviin soveltuvaa, yhteensopivaa ja toimintavarmaa kalustoa ja ajoneuvoja.

Sammutusauto

Sammutusautoissa oleva kalusto käsittää suojarahusteet, työvälineet ja materiaalit sammutus- ja pelastustyöhön, savusukellukseen, pintapelastukseen, ensiapuun, öljyvahinkojen torjuntaan ja liikenneonnettomuuksissa puristuksiin jääneiden uhrien irrottamiseen. Sammutusautossa on pelastusryhmän ja sen johtajan tarvitsemat viesti- ja johtamisvälineet. Lisäksi kaikista sammutusautoista tulee löytyä vaarallisten aineiden onnettomuuksien alkutoimenpiteisiin tarvittava kalusto ja riskien mukaisilla alueilla myös kemikaalisukellukseen tarvittavat välineet. Sammutusauton maksimi käyttöikä on noin 25 vuotta.

Säiliöautot

Säiliöautot muodostavat kaupunkien taajamien ulkopuolella rungon sammutusveden kuljettamiseen. Niillä voidaan hoitaa myös itsenäisinä yksikköinä perussammutustehtäviä päällekkäisissä tehtävissä. Riskien mukaisesti säiliöautot voidaan varustaa palavien nesteiden sammuttamista varten kiinteillä vaahtosäiliöillä. Säiliöauton maksimi käyttöikä on noin 30 vuotta.

Raivausautot

Pelastusalueella ylläpidetään vaarallisten aineiden onnettomuuksia ja muita vaativia pelastustehtäviä varten raivausautoa. Se toimii myös päällekkäisissä tehtävissä sammutusautona. Pelastusauton käyttöikä on noin 15 vuotta.

Nostolava- ja puomitikasautot

Pelastusalueen puomitikasautojen määrä on kaksi ja niiden sijoituspaikat ovat Kokkolassa ja Pietarsaareissa. Puomitikasautojen pääasiallinen tehtävä on varmistaa henkilöpelastus kerrostalopalojen yhteydessä. Toissijaisina tehtävinä puomitikasautoilla on parantaa korkealla työskentelyssä työntekijöiden työturvallisuutta ja tehostaa järeää sammutustoimintaa korkealla tai paikoissa, joissa työturvallisuussyistä ei muutoin voida työskennellä.

Kokkolaan ja Pietarsaaren sijoitettavien puomitikasautoille asetettavana vaatimuksena on vähintään 40 metrin työskentelykorkeus. Puomitikasautojen käyttöikä on enintään 25 vuotta, mikäli henkilönostimille asetetut tekniset vaatimukset sen sallivat.

Johtautot

~~Pelastusjoukkueen ja komppanian johtajilla Päivystävällä palomestarilla ja päälliköllä tulee olla käytettävissään johtautot, jossa on riittävät työskentelytilat ja tarvittavat viesti- ja johtamisvälineet. Varajohtautoina voidaan hyödyntää miehistöautoa, johon lisätään tarvittavat rakenteet ja johtamisvälineet.~~

Tarkastusajoneuvo- ja miehistöautot

Tarkastusajoneuvoina käytetään pelastusautoiksi rekisteröitäviä tehtävään soveltuvia henkilöautoja. Niiden pääasiallinen käyttötarkoitus on mahdollistaa valvontatehtävien suorittaminen. Miehistöautoina käytetään pelastusautoiksi rekisteröitäviä tehdasvalmisteisia pikkubusseja. Miehistöautoja käytetään ensisijaisesti miehistön ja kaluston kuljettamiseen huolto- ja hälytystehtävissä sekä peräkärjissä olevien veneiden ja maastoajoneuvojen kuljettamiseen.

Tarkastus- ja miehistöautot pyritään uusimaan autoverovapautta hyödyntäen hankinta- ja ylläpitokustannusten pitämiseksi alhaisina.

Maastoajoneuvot

Pelastusalueen laajoista metsä-, suo- ja turvetuotantoalueista johtuen pelastuslaitoksella tulee olla kyky tehokkaaseen sammutus- ja pelastustoimintaan vaikeakulkuisessa maastossa.

Uusien turvetuotantoalueiden käyttöönotto lisää vaikeakulkuisessa maastossa tapahtuvien tulipalojen riskejä entisestään.

Pelastusalueella on myös runsaasti erilaisia ulkoilureittejä, moottorikelkkareittejä ja muita vesistöjä, joilla liikutaan sekä kesäisin että talvisin. Tämä edellyttää pelastuslaitokselta kykyä henkilöiden pelastamiseen maastossa ja maastossa tapahtuneissa onnettomuuksissa.

Erityiskalusto, kontit, kalusto- ja kuljetusautot

Hankintoihin otetaan kantaa tapauskohtaisesti talousarvion käsittelyn yhteydessä.

Harjoitus- ja varakalusto

Harjoitus- ja varakalusto muodostetaan varsinaisesta hälytyskäytöstä vapautuvista ajoneuvoista. Harjoitus- ja varakalustoa siirretään tarpeen mukaan alueella. Harjoitus- ja varakalustoa ei käytetä ensilähdön pelastustoimintaan.

Alukset ja veneet

Sisävesillä ja merellä tapahtuvaa pelastustoimintaa varten tulee olla riskien mukainen vene- ja aluskalusto. Merellä tapahtuviin etsintä- ja pelastustehtäviin tehtäviin pelastuslaitos osallistuu meripelastuslain mukaisesti henkilöstöllään ja kalustollaan Rajavartiolaitoksen johtamana. Näissä tehtävissä hyödynnetään myös öljyntorjunnassa käytettäviä aluksia.

Pelastustoiminnan henkilöstön, ajoneuvojen ja veneiden minimi tavoitetaso kuvataan liitteessä 2.

Päätös:

Ylläpidetään riskien ja normien mukaista minimi toimintavalmiutta tai kuntien erikseen päättämää parempaa palvelutasoa. Toimintavalmius tuotetaan minimissään kuvan 2 mukaisella paloasemaverkostolla pyrkien kuvatus henkilöstö- ja kalustovalmiuden ylläpitämiseen.

Toimintavalmiuden edellyttämä henkilöstövalmius tuotetaan:

- Kokkolan ja Pietarsaaren paloasemilta välittömässä valmiudessa olevalla henkilöstöllä
- Muilta pelastusalueen paloasemilta valmiuden tuottaa työsopimussuhteessa oleva sopimushenkilöstö
- Kokkolassa ja Pietarsaareissa suurteollisuuden sammutus- ja pelastustehtävissä käytetään myös teollisuuden omia palokuntia.

Pelastustoimintaan osallistuvan henkilöstön koulutus järjestetään erillisen koulutussuunnitelman mukaisesti siten, että henkilöstöllä on tehtävän edellyttämä riittävä koulutustaso. Koulutuksen toteutumista seurataan jatkuvasti. Henkilöiden koulutuksessa huomioidaan alueet, joissa tarvitaan molempien kotimaisten kielten osaamista.

Pelastuslaitos laatii pitkäaikaisen veneiden, alusten, ajoneuvojen ja kaluston kehittämissuunnitelman, jota tarvittaessa päivitetään vastaamaan paloasemien toimintaedellytyksiä ja riskikehitystä. Ajoneuvojen ja kaluston alueellista kierrättämistä tehostetaan palvelutasopäätöskaudella. ~~Yhteistoimintasopimusta kehitetään tarkoituksenmukaisemmaksi kustannustehokkaan pelastustoiminnan aikaansaamiseksi alueellisesti.~~

Ylläpidetään erillisen minimi kalusto-ohjeen mukaista valmiutta huomioiden alueelliset riskit.

3.2.1.2 Pelastusmuodostelmien hälyttäminen ja johtaminen

Pelastusmuodostelmien hälyttäminen sekä yhteistoiminta pelastustoimintaan osallistuvien, virka-apua antavien ja saavien viranomaisten kanssa

Pelastuslain 33 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee yhteistyössä pelastustoimintaan osallistuvien, virka-apua antavien viranomaisten sekä Hätäkeskuslaitoksen kanssa laatia hälytysohje pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen hälyttämisestä. Hälytysohjeessa tulee ottaa huomioon myös pelastuslain 44 §:n mukainen yhteistoiminta ja 45 §:n mukainen avunanto.

Hälytysohje on laadittava siten, että hätäkeskus voi hälyttää pelastustoimintaan lähimmät tarkoituksenmukaiset yksiköt riippumatta siitä, miltä alueelta ne ovat. Pelastuslaitosten on huolehdittava hälytysohjeiden valtakunnallisesta yhteensovittamisesta sekä pelastuslaitosten kesken että Hätäkeskuslaitoksen kanssa. ~~Pelastuslaitoksen vastuulle siirtyy palvelutasopäätöskauden aikana hätäkeskustietojärjestelmässä pidettävien tietojen ylläpito vastuu teknisellä etäyhteydellä uuden hätäkeskustietojärjestelmän käyttöönoton yhteydessä. Uuden hätäkeskustietojärjestelmän käyttöönoton yhteydessä pelastuslaitoksen vastuulle siirtyy myös perustietojen syöttäminen.~~

Muut pelastustoimintaan osallistuvat viranomaiset ja muiden pelastuslaitosten resurssit hälytetään hälytysohjeiden ja yhteistoimintasopimusten mukaisesti. Sopimuksissa määritellään, miten toteutetaan osallistuminen pelastustoimintaan; käytettävissä olevat resurssit, resurssien hälyttäminen, resurssien käytön perusteet, johtamisen yhteensovittaminen mukaan lukien yhteisen tilannekuvan ylläpitäminen sekä yhteistoiminnan järjestelyt.

Pelastuslaitos varautuu antamaan avuksi erikoiskalustoa, pelastusyksiköitä ja johtamisen tukitoimintoja muille viranomaisille esitetyn pyynnön mukaisesti pelastustoiminnan johtajan päätöksellä kalusto- ja valmiustilanteen sallimissa rajoissa.

Päätös:

Hälytysohje laaditaan ja ylläpidetään pelastuslain ja muiden normien mukaisesti. Pelastustoimintaan osallistuvat viranomaiset ja muiden pelastuslaitosten resurssit hälytetään hälytysohjeiden ja yhteistoimintasopimusten mukaisesti. ~~Hälytysohjeet ja niiden ylläpito hätäkeskustietojärjestelmään tapahtuu tiiviissä yhteistyössä hätäkeskusalueen pelastuslaitosten ja hätäkeskuksen kanssa valtakunnallisten ohjeiden mukaisesti.~~ Hälytysohjeiden laadinta tapahtuu pelastustoimen yhteisten ohjeiden sekä muiden viranomaisten ja hätäkeskuksen kanssa yhteistyössä. Pelastuslaitos ylläpitää ja vastaa hälytysohjeiden oikeellisuudesta hätäkeskustietojärjestelmässä.

Muille viranomaisille annetaan kiireetöntä virka-apua pelastusviranomaisen päätöksellä.

Pelastustoiminnan johtaminen

Tehokas pelastustoiminta edellyttää toimivaa johtamisjärjestelmää. Pelastuslaitoksen johtamisjärjestelmä tulee suunnitella siten, että sen avulla pystytään selviytymään pelastustoiminnan johtamisesta ja sen edellyttämästä viranomaisyhteistyöstä kaikissa turvallisuustilanteissa.

Pelastuslain 34 §:n mukaan pelastustoimintaa johtaa pelastusviranomainen. Pelastusviranomaiselle on siksi toimitettava tieto kaikista tehtävistä ja pelastusviranomaisen on oltava yhteydessä ti-

lannepaikalle hälytettyyn lähimpään yksikköön ja määrättävä pelastustoiminnan johtajan alaisuuteen yksikön jäsenistä tilannepaikan johtaja, jos sitä ei ole ennalta määrätty. Tilannepaikan johtaja johtaa toimintaa onnettomuuskohteessa pelastustoiminnan johtajana toimivan pelastusviranomaisen antamien ohjeiden mukaisesti. Pelastustoiminnan johtajana toimivan pelastusviranomaisen ei kuitenkaan tarvitse tulla onnettomuuspaikalle, ellei tilanne sitä edellytä.

Pelastuslaitoksen pelastustoiminnan johtamisjärjestelmässä jokaisella pelastustoimen muodostelmalla on oltava johtaja (pelastusryhmän johtaja, pelastusjoukkueen johtaja, pelastuskomppanian johtaja, pelastusyhtymän johtaja). Pelastustoiminnan johtamisjärjestelmässä on jatkuvassa toimintavalmiudessa vuorolistan mukaisesti määrätty henkilöt, joilla on johtamistoiminnan edellyttämä koulutus ja tekninen välineistö. Eri pelastusmuodostelmien johtaminen on kyettävä aloittamaan välittömästi, kun tehtävä on saatu.

Järjestelmä mahdollistaa sen, että eritasoisiin onnettomuuksiin hälytetään aina ko. tehtävän edellyttämä johtamisvalmius lähimmän ja tarkoituksenmukaisen vasteen mukaisesti. Eri johtamistajien osaamista kehitetään siten, että alemman tason johtohenkilö kykenee käynnistämään ylemmän tason johtamistoimet, kunnes seuraavan johtamistason henkilö on kohteessa tai muuten tavoitettu.

Lähtökohtana voidaan pitää, että pelastusryhmän johtajalla on yksikön ryhmän johtajan koulutus ja pelastusjoukkueen tai sitä suuremman muodostelman johtaja on päätoiminen päällystöviranhaltija. Poikkeuksellisesti on mahdollista, että alipäällystöviranhaltija toimii pelastusjoukkueen johtajana.

Jos pelastustoimintaan osallistuu useamman toimialan viranomaisia, tilanteen yleisjohtajana toimii pelastustoiminnan johtaja. Yleisjohtaja vastaa tilannekuvan ylläpitämisestä ja toiminnan yhteensovittamisesta. Tilanteen yleisjohtaja voi muodostaa avukseen viranomaisten, laitosten ja toimintaan osallistuvien vapaaehtoisten yksiköiden edustajista koostuvan johtoryhmän ja kutsua asiantuntijoita avukseen.

Pelastustoiminnan johtamisessa käytetään viestintään viranomaisradioverkon päätelaitteita ja valtakunnallista kenttäjohtamisjärjestelmää, joka mahdollistaa tehokkaan moniviranomaisyhteistyön. Pelastushenkilöstön hälyttämiseen käytetään vähintään kahta toisistaan riippumatonta hälytysjärjestelmää, kuten viranomaisradioverkon päätelaitteita ja henkilöhakulaitteita sekä matkapuhelinverkon sovelluksia. Lisäksi molempien järjestelmien käyttämisen tulee olla mahdollista pelastustoiminnanjohtajan toimesta ilman hätäkeskusta. Erilaisiin häiriötilanteisiin varaudutaan viestijärjestelmien suunnittelulla yhteistyössä pelastusalueen peruskuntien kanssa ja hyödynnetään alueen valmiita ratkaisuja. Palvelutasopäätöskaudella sekä hätäkeskustietojärjestelmä että kenttäjohtamisjärjestelmä tulevat päivittämään viranomaisten yhteisiin ratkaisuihin.

Päätös:

Pelastustoimintaa johtaa pelastusviranomainen, joka tarvittaessa määrää tilannepaikalle hälytetyn yksikön jäsenistä tilannepaikan johtajan. Pelastusryhmän johtajana toimii paloesimies, palomies tai ryhmänjohtajakoulutuksen saanut sopimuspalomies. Tilapäisesti ryhmänjohtajana voi toimia muu erikseen määrätty pelastuslaitoksen työntekijä. Pelastusryhmän johtaja saapuu onnettomuuspaikalle pelastusyksikön mukana.

Pelastusjoukkueen ja -komppanian johtajana toimii päätoiminen päällystöviranhaltija. Pelastusjoukkueen ja komppanian johtaminen varmistetaan virka-ajan ulkopuolella vähintään kahdella päällystöviranhaltijalla (päivystävä palomestari ja päällikkö). Tehtävissä toimii yhteensä vähintään 10 henkilöä yhdellä johtamisalueella.

Johtamisjärjestelmää kehitetään yhteistyössä naapuripelastuslaitosten kanssa. Pelastusjoukkueen johtaja saapuu onnettomuuspaikalle tilanteen sitä edellyttäessä pääsääntöisesti vaaditussa pelastusjoukkueen toimintavalmiusajassa.

Pelastuskomppaniaa tai sitä suurempia muodostelmia käytettäessä ja muutoin tarvittaessa perustetaan pelastustoiminnan johtamisen tai toiminnan tueksi pelastustoiminnan johtokeskus. Pelastusyhtymän johtamistoimenpiteet aloittaa ja johtaa päivystävä päällikkö tukena johtoryhmä.

Johtamista tukee ja siihen tarvittaessa osallistuu muu vapaalta hälytetty henkilöstö tai erikseen sovitulla tavalla muiden pelastuslaitosten henkilöstö. Pelastustoimintaa johtaa pelastusviranomaisen siltä pelastustoimen alueelta, jossa onnettomuus tai vaaratilanne on saanut alkunsa, jollei toisin ole sovittu.

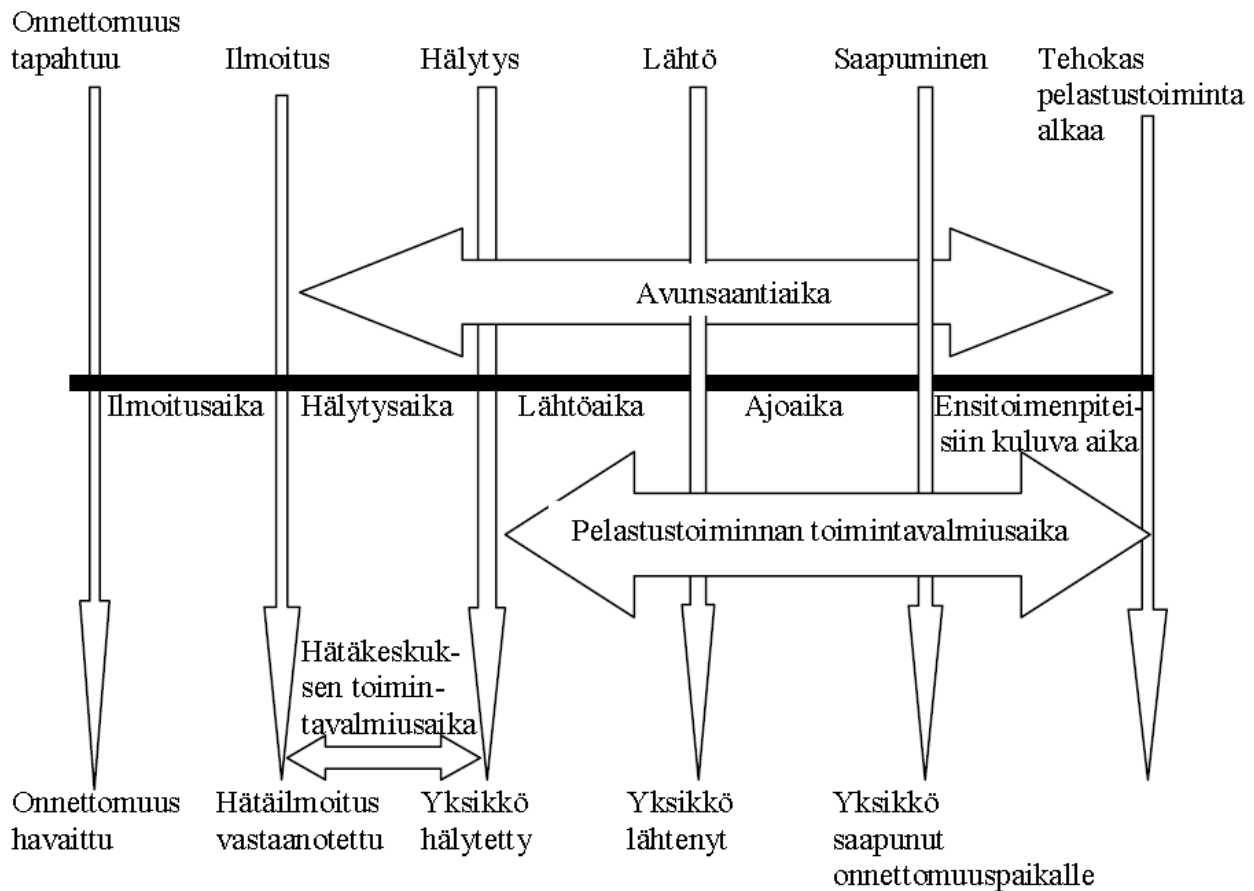
Pelastusmuodostelmien johtajat koulutetaan siten, että he kykenevät käynnistämään seuraavan ylemmän johtamistason tehtävien johtamistoimet.

Pelastustoiminnan johtamistilanteita varten ylläpidetään välittömän johtamisvalmiuden edellyttämiä johtamistiloja ja -ajoneuvoja.

Pelastustoiminnan johtamisessa viestiliikenteessä käytetään viranomaisradioverkon päätelaitteita ja valtakunnallista viranomaisten kenttäjohtamisjärjestelmää.

3.2.1.3 Toimintavalmiusaika

Toimintavalmiusaika-käsitteiden mukaan (Kuva 2) avunsaantiaika on palvelun kokonaisaika, joka muodostuu hätäkeskuksessa vastaanotetun ilmoituksen käsittelystä aina tehokkaan pelastustoiminnan käynnistymiseen onnettomuuspaikalla. Avunsaantiaikaan sisältyvä pelastustoiminnan toimintavalmiusaika muodostuu hälytysajasta aina siihen saakka, kunnes tehokas pelastustoiminta onnettomuuskohteessa käynnistyy.

Kuva 2. Toimintavalmiusaikakäsitteet.

Sisäministeriön ylläpitämän toimenpiderekisterin tietoja käytetään arvioitaessa pelastustoiminnan tehokkuutta sekä tehtäessä johtopäätöksiä pelastustoiminnan kehittämistarpeista alueellisesti ja valtakunnallisesti.

Pelastustoimen alue päättää palvelutasopäätöksessään pelastustoiminnan aloittamisesta seuraavien reunaehtojen sisällä:

I riskiluokassa tavoitteena on, että ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 6 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen. Tavoitteena on myös, että pelastustoiminnan toimintavalmiusaika olisi korkeintaan 11 minuuttia ja avunsaantiaika olisi korkeintaan 13 minuuttia. Joukkuelähdössä pelastusjoukkueen tulisi olla pelastustoiminnan johtajaa lukuun ottamatta paikalla 20 minuutin kuluessa siitä, kun ensimmäinen yksikkö on vastaanottanut hälytyksen.

II riskiluokassa tavoitteena on, että ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 10 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen. Tavoitteena on myös, että pelastustoiminnan toimintavalmiusaika olisi korkeintaan 14 minuuttia ja avunsaantiaika olisi korkeintaan 16 minuuttia. Joukkuelähdössä pelastusjoukkueen tulisi olla pelastustoiminnan johtajaa lukuun ottamatta paikalla 30 minuutin kuluessa siitä, kun ensimmäinen yksikkö on vastaanottanut hälytyksen.

III riskiluokassa tavoitteena on, että ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 20 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen. Tavoitteena on myös, että pelastustoiminnan toimintavalmiusaika olisi korkeintaan 22 minuuttia ja avunsaantiaika olisi korkeintaan 24 minuuttia. Joukkuelähdössä pelastusjoukkueen tulisi olla pelastustoiminnan johtajaa lukuun ottamatta paikalla 30 minuutin kuluessa siitä, kun ensimmäinen yksikkö on vastaanottanut hälytyksen.

IV riskiluokan asutuilla alueilla tehokas pelastustoiminta voi alkaa pidemmänkin ajan kuluessa kuin I–III -riskiluokissa. Jos pelastustoimintaa ei kyetä aloittamaan alle 40 minuutissa, on kyseisillä alueilla kiinnitettävä erityistä huomiota ihmisten omatoimiseen varautumiseen.

Aluehallintovirasto valvoo ensimmäisen yksikön saapumisaikaa onnettomuuspaikalle ja pelastustoiminnan toimintavalmiusajan toteutumista. Vähimmäistavoitteena on, että kiireellisissä pelastustehtävissä ensimmäinen yksikkö saavuttaa riskiruudulle asetetun toimintavalmiusaikatavoitteen vähintään 50 prosentissa tehtävistä.

Palvelutasopäätöksessä päätetään tarkemmin ensimmäisen yksikön ja pelastustoiminnan toimintavalmiusaikatavoitteista. Sisäministeriö seuraa avunsaantiajan kehitystä, joka on asiakkaan kannalta keskeisin muuttuja. Jos riskiarvion perusteella on arvioitavissa, että onnettomuustilanteesta kyetään selviytymään pelastusryhmää pienemmällä kokoonpanolla, voidaan tilanteeseen hälyttää pelastusryhmää vähemmän voimavaroja. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi avunantotehtävät sekä tarkistus- ja varmistustehtävät.

Kaikki pelastustoiminnan muodostelmat voidaan koota tarkoituksenmukaisella tavalla riippumatta siitä, mistä henkilöt onnettomuuspaikalle tulevat. Olennaista on, että muodostelma kykenee aloittamaan tehokkaan pelastustoiminnan riskiluokittain määritetyssä ajassa.

Edellä mainitut ajat ovat suunnittelun perusteena ja niiden toteutumista seurataan tilastojen avulla. Samanaikaiset onnettomuudet, äärimmäiset sääolot tms. voivat kuitenkin aiheuttaa tilanteita, jolloin edellä mainittuja aikoja ei saavuteta.

Päätös:

Ensimmäisen yksikön keskimääräinen toimintavalmiusaikataavoite prosentteina riskiluokittain

- I-riskiluokassa ensimmäisen yksikön 6 minuutin toimintavalmiusajan saavuttamisen tavoitteena on 50 %
- II-riskiluokassa 10 minuutin toimintavalmiusajan saavuttamisen tavoitteena on 50 %
- III-riskiluokassa 20 minuutin toimintavalmiusajan saavuttamisen tavoitteena on 50 %
- IV-riskiluokassa ei aseteta ensimmäiselle yksikölle toimintavalmiusaikatavoitetta

Pelastustoiminnan keskimääräinen toimintavalmiusaikataavoite prosentteina riskiluokittain

- I-riskiluokassa pelastustoiminnan 11 minuutin toimintavalmiusajan saavuttamisen tavoitteena on 50 %

- II-riskiluokassa pelastustoiminnan 14 minuutin toimintavalmiusajan saavuttamisen tavoitteena on 50 %
- III-riskiluokassa pelastustoiminnan 22 minuutin toimintavalmiusajan saavuttamisen tavoitteena on 50 %
- IV-riskiluokassa pelastustoiminnan 40 minuutin toimintavalmiusajan saavuttamisen tavoitteena on 50 %. Asutut IV-riskiluokan alueet tavoitetaan pääsääntöisesti 100 prosenttisesti 40 minuutin avunsaantiajassa.

Keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite kaikissa kiireellisissä tehtävissä

- Ensimmäisen yksikön keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite 10:00 min:ss
- Pelastustoiminnan keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite 17:00 min:ss

Samanaikaiset onnettomuudet

Samanaikaisten onnettomuuksien sattuessa samalla toiminta-alueella jälkimmäisessä onnettomuudessa toimintavalmiusaikavaatimus voi olla kahta riskiluokkaa alemman vaatimustason mukainen.

3.2.1.4 Pelastussukellustoiminta

Pelastussukelluksella tarkoitetaan savu-, kemikaali- ja vesisukellustoimintaa sekä lisäksi pintapelastustoimintaa. Toiminta ohjeistetaan pelastussukellusohjeella (48/2007) ja tarkennetaan tarvittaessa pelastuslaitoksen sisäisin ohjein. Pelastussukellusohjeen mukaisesti turvallinen pelastussukellus edellyttää tekijän erityistä kelpoisuutta, joka muodostuu terveydentilan, toimintakykyyn, koulutukseen ja harjoitteluun liittyvistä vaatimuksista. Pelastussukellukseen osallistuvat henkilöt nimitään vuosittain.

Savusukellus

Savusukelluksella tarkoitetaan paineilmahengityslaitteiden ja asianmukaisten suojarusteiden avulla tehtävää sammutus- ja pelastustyötä, joka edellyttää tunkeutumista palavaan ja rajattuun sisätilaan, jossa on savua. Palavan rakennuksen katolla tapahtuva työskentely paineilmahengityslaitetta käyttäen rinnastetaan savusukellukseen.

Päätös:

Ensimmäisen pelastusryhmän käynnistämisen savusukellustoiminnan tavoiteaika on 50 prosentissa tehtävistä I-riskiluokassa 11 minuuttia, välittömästi sen läheisyydessä olevissa II-riskiluokassa 14 minuuttia ja III-riskiluokassa 20 minuuttia. Muissa kuin I-luokan välittömässä läheisyydessä olevilla II- ja III- riskiluokissa tavoiteaika savusukellustoiminnalle ei määritetä.

Vesipelastus

Vesipelastustoiminta jakautuu vesisukellukseen ja pintapelastukseen. Pelastussukellusohje määrittelee toiminnan tasot ja vaatimukset seuraavasti:

Vesipelastustoiminnan tasoluokitus	Toimintavaatimus
I Välitön vesisukellusvalmius	Välitön pintapelastus- ja vesisukellusvalmius, jossa yksikön esimies, 2 kpl I-tason vesisukeltajaa sekä avustaja
II Muu vesisukellusvalmius	Yksikön esimies, 2 kpl vähintään II-tason vesisukeltajaa ja avustaja
III Pintapelastusvalmius	Yksikön esimies, kuljettaja ja työpari, joista toinen toimii avustajana

Vesisukelluksella tarkoitetaan tehtäviä, jotka edellyttävät vesisukelluslaitetta ja -varustusta ihmisen ja omaisuuden pelastamiseksi sekä ympäristövahinkojen torjumiseksi. Vesisukellusta ovat myös virka-apusukellukset sekä vesisukellustaitojen ylläpitämiseksi tarkoitetut harjoitukset.

Pintapelastuksella tarkoitetaan veden pinnalta tai välittömästi pinnan alta ilman vesisukelluslaitetta tehtävää ihmisen, eläimen tai omaisuuden pelastamista ja vahingon torjuntaa.

Päätös:

Vesipelastustoiminta toteutetaan pelastusalueella pintapelastustasoisena. Toiminnan käynnistymisen tavoiteaikaa ei määritellä. Kokkolan ja Pietarsaaren paloasemilla pyritään pintapelastusvalmiuden lisäksi ylläpitämään I-tason sukeltajilla tapahtuvaa vesisukellustoimintaa. Tavoitteena on varmennetun vesipelastustason I saavuttaminen.

Kemikaalisukellus

Kemikaalisukelluksella tarkoitetaan välittömän vaaran alueella tehtäviä tiedustelu-, pelastus-, torjunta-, tai muita vastaavia tehtäviä, jotka edellyttävät paineilmahengityslaitteen ja soveltuvan kemikaalisuojapuvun käyttöä. Määrittely on kirjattu TOKEVA-ohjeeseen, jota käytetään apuna suunniteltaessa pelastuslaitoksen kemikaalintorjuntavalmiutta.

Päätös:

Pelastuslaitos pyrkii ylläpitämään riskikartoituksen edellyttämää kemikaalisukellus- ja kemikaalintorjuntavalmiutta. Kemikaalisukellusvalmiutta ylläpidetään vähintään Kokkolan ja Pietarsaaren paloasemilla.

3.2.1.5 Väestön varoittaminen

Taajaan asutulla alueella väestön varoittaminen ja hälyttäminen väestöä uhkaavissa onnettomuuksissa tapahtuu kiinteillä väestöhälyttimillä. Kiinteiden hälyttimien kuuluvalualueen ulkopuolella varoittaminen ja hälyttäminen tapahtuvat liikkuvilla hälyttimillä.

Liikkuvien hälyttimien sijoittaminen pelastuslaitoksen päivittäisessä käytössä oleviin pienajoneuvoihin on perusteltua, sillä pienajoneuvokalusto on väestön varoittamista tai hälyttämistä edellyttävissä tilanteissa pelastuslaitoksen ajoneuvokannasta kaikkein soveltuvinta tähän tehtävään ja kalustoa on hajasijoitettuna koko pelastusalueella.

Väestön varoittamiseen liittyviä paikallisesti toteutettavien toimia täydentävänä toimenpiteenä käytetään valtakunnallisia ja alueellisia sekä paikallisia sähköisiä tiedotusvälineitä.

Väestön varoittamiseen tarkoitettuja kiinteitä väestöhälyttimiä ylläpidetään I- ja II-riskiluokkien alueella niin, että asukkaat ovat kuuluvalualueella. Muilla alueilla varoittaminen hoidetaan liikuteltavilla hälyttimillä sekä tiedotusvälineitä apuna käyttäen.

Päätös:

Väestön varoittaminen tapahtuu riskialueilla I ja II kiinteällä väestöhälytinväestöverkostolla. Muilla riskialueilla kehitetään liikuteltavilla, ajoneuvoihin sijoitettavilla hälyttimillä tapahtuvaa väestön varoittamista.

Väestösuojelutilanteita varten väestöhälytintä järjestelmää ylläpidetään ja täydennetään tarvittaessa erillisen suunnitelman mukaan.

3.2.2 Varautuminen häiriötilanteisiin ja suuronnettomuuksiin

Pelastuslaitos ylläpitää pelastustoimintavalmiutta päivittäisten onnettomuuksien lisäksi yhteiskunnan häiriötilanteita, suuronnettomuuksia ja poikkeusoloja varten. Normaaliohjelmien häiriötilanteella tarkoitetaan uhkaa tai tapahtuma, joka vaarantaa yhteiskunnan turvallisuutta, toimintakykyä tai väestön elinmahdollisuuksia ja jonka hallinta edellyttää viranomaisten ja muiden toimijoiden tavanomaista laajempaa tai tiiviimpää yhteistoimintaa ja viestintää (Yhteiskunnan turvallisuusstrategia 2010). Tällaisia ovat esimerkiksi vakavat luonnononnettomuudet, kuten myrskytuhot ja vedenpinnan äkillinen nousu sekä säteilyonnettomuudet.

Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen mukaan pelastustoimen alueen palvelutasopäätöksessä tulee päättää, missä ajassa suuronnettomuusvalmius kytetään perustamaan. Suuronnettomuusvalmius tarkoittaa vähintään pelastusyhtymän muodostamaa kokonaisuutta, joka kykenee keskeytyksettömään toimintaan. Suuronnettomuusvalmius tulee kytä perustamaan kahden tunnin kuluessa siitä, kun ensimmäinen yksikkö on vastaanottanut hälytyksen.

Suuronnettomuusvalmiuden suunnittelussa huomioidaan, että onnettomuuden tapahduttua apua voidaan hälyttää myös pelastuslaitoksen rajojen ulkopuolelta sekä muilta viranomaisilta että yhteisöiltä. Lähtökohtaisesti pelastustoimen palvelutason tulee vastata paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia ja onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet tulee voida suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti myös häiriötilanteissa.

Pelastuslaitoksen omien voimavarojen lisäksi erityisesti laajamittaisten häiriötilanteiden hoitaminen ja toiminta poikkeusoloissa edellyttää yhteistoimintaa ja sen suunnittelua myös toisten pelastuslaitosten ja muiden viranomaisten kanssa.

Pelastuslain 28 §:n mukaan olosuhteiden vaatiessa tehtävät on asetettava tärkeysjärjestykseen. Tämä edellyttää yhteistyössä Hätäkeskuslaitoksen kanssa tehtävää etukäteissuunnittelua, joka sisältää muun muassa tärkeysjärjestyksen periaatteiden määrittämistä sekä hätäkeskuksen ja pelastuslaitoksen johtokeskuksen tehtäväjaon yhteensovittamista. Pelastuslaitoksella on suunniteltu ja sovittu toimintamalli hätäkeskuksen kanssa ruuhkatilanteissa kiireettömien tehtävien siirtämisestä pelastuslaitoksen johtokeskuksen hälytettäväksi.

Toiminta, johtaminen ja voimavarat pitkäkestoisissa tilanteissa

Pelastuslaitos varautuu pitkäkestoiseen toimintaan pelastuslaitoksen valmiussuunnitelmassa ja toimintaohjeissa. Suunnittelussa huomioidaan johtaminen ja sen tarvittavat tukitoiminnot, henkilöstön käyttö sekä huollon järjestelyt.

Pelastuslaitoksen valmiussuunnitelmaa ylläpidetään sellaisia normaaliajan häiriötilanteita sekä poikkeusoloja varten, jotka vaativat päivittäisistä onnettomuuksista poikkeavaa johtamismallia ja viestintää sekä laajamittaista yhteistyötä kuntaorganisaatioiden, yhteistyöviranomaisten ja kolmannen sektorin (Suomen Punainen Risti, Vapaaehtoinen pelastuspalvelu, seurakunnat) kanssa.

Pelastuslaitoksen tulee kyetä perustamaan tilanteen aikainen johtokeskus. Johtokeskuksen on tarvittaessa kyettävä koordinoimaan pelastustoimen ja yhteistyötahojen voimavarojen tehokasta käyttöä. Johtokeskus toimii johtopaikkana muun muassa laajoissa ja pitkäaikaisissa onnettomuuksissa (esim. luonnononnettomuudet) tai niihin varautumisessa.

Pelastuslaitoksen tulee järjestää pelastustoiminnan johtamistilat ja muut edellytykset siten, että johtaminen on mahdollista myös poikkeusoloissa (Pelastuslaki 77 §). Tämän perusteella pelastuslain mukaisen johtokeskuksen tulee olla suunniteltu niin, että johtamistilat ja johtamistoimintojen tarvitsemat viesti- ja tietoliikenneyhteydet on suojattu samoilta asevaikutuksilta kuin väestönsuojat. Tämä tarkoittaa johtamistilojen rakentamista väestönsuojan rakentamismääräysten mukaisesti. Johtamistiloja ei voida tämän vaatimuksen mukaisesti käyttää henkilöstön väestönsuojatiloina samaan aikaan, koska niiden käyttötarkoitus on varattu johtamiseen.

Päätös:

Pelastuslaitoksella on johtokeskus, jossa on jatkuva tekninen valmius johtaa suuronnettomuutta ja toimia erilaisissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Johtokeskusta voidaan käyttää myös tilannekeskuksena tarvittaessa. Johtokeskus miehitetään tarkoituksenmukaisella henkilöstöllä ja asiantuntijoilla.

Pelastuslaitos pyrkii muodostamaan kahden tunnin kuluessa hälytyksestä pelastusyhtymän (2 pelastuskomppaniaa) ja perustamaan sen johtamiseen pelastustoiminnan johtokeskuksen. Johtokeskus suunnittelee muodostelmien keskeytyksettömän toiminnan.

Pelastuslaitos ylläpitää johtamisen tilannekuvaa yllä valtakunnallisilla tietojärjestelmillä eli viranomaisten yhteisellä kenttäjohtamisjärjestelmällä ja hätäkeskustietojärjestelmällä. Johtokeskus

täydentää tilannekuvaa aktiivisella viestinnällä eri viranomaisten ja yhteistyökumppanien kanssa käyttämällä viranomaisten viestivälineitä ja videoneuvottelua sekä tukeutuu erilaisiin yhteistyökumppanien portaali-palveluihin (Ilmatieteenlaitos, energiayhtiöt, teleoperaattorit, säteilyturvakeskus jne.).

Pelastuslaitos suunnittelee yhteistyössä yhteistyötahojen kanssa valmiussuunnitelman mukaisesti häiriö- ja poikkeusoloissa tarvittavat viesti- ja tietoliikenneyhteydet sekä hälytys- ja viestijärjestelmät.

Tehtävien ruuhkautuessa toimitaan hätäkeskuksen kanssa sovitun ruuhkatilannemallin mukaisesti.

3.2.3 Varautuminen poikkeusoloihin ja väestönsuojeluun

Poikkeusolot

Poikkeusoloja ovat muun muassa Suomeen kohdistuva aseellinen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettava hyökkäys ja sen välitön jälkitila, Suomeen kohdistuva huomattava aseellisen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavan hyökkäyksen uhka, erityisen vakava suuronnettomuus ja sen välitön jälkitila sekä vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaava hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti (Valmiuslaki 3 §). Poikkeusolojen olemassaolon toteaa valtioneuvosto yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa (Valmiuslaki 6 §).

Poikkeusoloiksi todetussa erityisen vakavassa suuronnettomuudessa ja sen välittömässä jälkitilassa voidaan määrätä oleskelu- ja liikkumisrajoituksista esimerkiksi alueilla, joilla säteilyarvot ovat kohonneet vaarallisen korkeiksi ydinvoimaonnettomuuden seurauksena. Lisäksi voidaan määrätä Suomessa asuvan velvollisuudesta suorittaa sammutus-, pelastus-, ensiapu-, huolto-, raivaus- ja puhdistustehtäviä sekä väestönsuojeluorganisaation johto- ja erityistehtäviä, hätäkeskustehtäviä tai muita näihin rinnastettavia, väestön suojelemiseksi välttämättömiä tehtäviä. Väestönsuojeluvuolllisuus suuronnettomuustilanteessa voisi tulla sovellettavaksi silloin, kun pelastuslain mukainen velvollisuus osallistua pelastustoimintaan ei riittäisi tai tarvittaisiin pidempiaikaista toimintaa.

Pelastuslaitos vastaa seuraavista asioista poikkeusoloissa:

- Oman toiminnan jatkuvuuden turvaamisesta
- Poikkeusoloiksi todetussa erityisen vakavassa suuronnettomuudessa valmiuslain nojalla perustettavien muodostelmien tuottamisesta
- Valmiuslaissa säädettyjen varautumistehtävien suorittamisesta

Väestönsuojelu

Väestönsuojelulla tarkoitetaan Geneven yleissopimusten I lisäpöytäkirjassa tarkemmin määriteltyjen ihmisten auttamiseen pyrkivien tehtävien suorittamista, joiden tarkoituksena on siviiliväestön suojeleminen vihollisuuksien ja onnettomuuksien vaaroilta ja auttaminen selviytymään niiden välittömiltä vaikutuksilta sekä välttämättömien edellytysten luominen eloonjäämiselle. Voimassa olevan pelastuslain mukaan väestönsuojelu kohdistuu yksinomaan aseellisen hyökkäyksen aikana tapah-

tuvaan toimintaan. Määritelmässä mainittu onnettomuus tarkoittaa tilannetta aseellisen hyökkäyksen aikana.

Pelastuslain 64 §:n mukaan pelastustoimen viranomaisten on varauduttava toimintansa hoitamiseen poikkeusoloissa riittävin suunnitelmin ja etukäteen tapahtuvin valmisteluin kouluttamalla ja varaamalla henkilöstöä ja väestönsuojelun johto- ja erityishenkilöstöä poikkeusolojen tehtäviin, huolehtimalla johtamis-, valvonta- ja hälytysjärjestelmien perustamisesta ja ylläpidosta, varautumalla evakuoiteihin sekä huolehtimalla muistakin näitä vastaavista toimenpiteistä. Pelastustoimen viranomaiset huolehtivat pelastustoimintaan liittyvän poikkeusolojen toiminnan ja suunnitelmien yhteensovittamisesta.

Pelastuslaitos vastaa pelastustoimen alueen kaikkien pelastustoimintaan käytettävissä olevien voimavarojen määrittelystä sekä niiden suorituskyvystä. Väestönsuojeluvalmisteluihin kuuluu, että organisaation tarvitsemat henkilö-, ajoneuvo- ja tilavaraukset on tehty, henkilöstölle on järjestetty koulutusta, organisaation tarvitsema materiaali on saatavissa ja väestön varoittaminen ja suojaaminen voidaan toteuttaa tarvittaessa.

Pelastuslain 27 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteesta sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä. Alueilla, joilla poikkeusolojen riskit sitä edellyttävät, on ulkona oleskelevaa väestöä voitava varoittaa myös ulkohälyttimien avulla.

Alueen pelastustoimen on huolehdittava myös omatoimisen varautumisen organisoinnista poikkeusolojen varalta siten, että omatoimisen varautumisen toimintoja voidaan johtaa suojautumista ja evakuoiteja edellyttävissä tilanteissa.

Poikkeusolojen varalta suunniteltava valmius perustuu uhkien arviointiin. Perusteet arvioinnille saadaan mm. Yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta ja sotilasviranomaisilta. Uhkien arvioinnin perusteella päätetään tarvittavasta suorituskyvystä, joka koostuu mm. johtamisjärjestelmästä, kyvyistä suojata, varoittaa ja evakuoida väestöä, pelastuslaitoksen omista resursseista, muilta pelastuslaitoksilta saatavista resursseista, pelastustoimintaan osallistuvien muiden viranomaisten resursseista sekä valmiuslain perusteella perustettavista muodostelmista.

Poikkeusoloihin varautumiseen kuuluu myös oman toiminnan jatkuvuudesta huolehtiminen siten, että varmistetaan esimerkiksi polttoaineiden ja varaosien saatavuus.

Oman toiminnan jatkuvuudesta huolehtiminen

Valmiuslaissa on säädetty pelastustoimen varautumisesta, pelastustoimen alueen kaikkien pelastustoimintaan käytettävissä olevien voimavarojen määrittelystä sekä niiden suorituskyvystä. Tämän lisäksi pelastuslaitoksen tulee varautua pelastustoimen valmiuslain 3 §:n kohdan 1 mukaisen aseelliseen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavaan hyökkäykseen ja sen välittömään jälkitilaan tai kohdan 2 mukaiseen huomattavaan aseelliseen tai siihen vakavuudeltaan rinnastettavaan hyökkäyksen uhkaan.

Häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtamisjärjestelmä on laadittu. Paloasemakohtaiset valmiudet toimia myös pitkäkestoisissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa on suunniteltu. Pelastuslaitoksen

valmiussuunnitelma on laadittu ja sitä päivitetään vuosittain. Erilaisiin häiriö- ja poikkeustilanteisiin on tehty yhteistoimintaohjeet.

Päätös:

Pelastuslaitoksella on valmius- ja evakuointisuunnitelma, jotka päivitetään palvelutasopäätöskauden ensimmäisen vuoden aikana kokonaan ja vuosittain tarkastetaan ja täydennetään tarvittavilta osin.

Paloasemakiinteistöjen toimintaedellytysten turvaamista häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa kehitetään yhteistyössä kuntien kanssa.

Väestön suojaaminen

Väestönsuojien lukumäärä ja suojapaikkojen kokonaismäärää ylläpidetään palotarkastusjärjestelmässä ja kuntakohtaisesti manuaalikortistona.

Väestön tai sen osan siirtämiseen tarvittavat vastuu- ja tukiorganisaatiot on nimetty. Evakuointijärjestelyt on suunniteltu ja yhteistoimintaan liittyvät ohjeet on laadittu.

Johtamisjärjestelmän täydentäminen tarvittaessa alajohtoportailta sekä johtokeskusten perustaminen, henkilöstö ja suojaaminen

Pelastuslaitos asettaa tilanteen ja resurssien mukaan yhteyshenkilöitä kuntien ja muiden viranomaisten johtokeskuksiin tai hyödyntää yhteydenpidossa teknisiä ratkaisuja. Pelastustoiminnan johtokeskus perustetaan pelastuslaitoksen johtokeskukseen, minkä tueksi perustetaan valmiussuunnitelman mukaisesti suojelulohkojen johtokeskuksia ja niiden alayksiköitä. Pelastustoimen vastuulla olevien väestönsuojelumuodostelmien mitoittaminen ja perustaminen on suunniteltu pelastuslaitoksen valmiussuunnitelmassa.

Pelastustoimen vastuulla olevan väestönsuojeluhenkilöstön varaaminen, kouluttaminen ja harjoitukset tehdään valmiussuunnitelman mukaisesti. Pelastuslaitoksen ja sopimuspalokuntien henkilöstön poikkeusolojen varaukset tehdään kahden vuoden välein.

Pelastuslaitoksen palvelujen tuottamisessa omana toimintana tai palvelujen ostona tulee huomioida palvelujen ja varaosien saanti myös häiriö- ja poikkeusoloissa. Toiminnan arviointiin ja sopimusten teossa hyödynnetään esimerkiksi Huoltovarmuuskeskuksen tuottamia sopimusmalleja ja arviointityökaluja. Pelastuslain ja valmiuslain nojalla pelastuslaitoksen tehtävänä on varautua toiminnan järjestämiseen myös poikkeusoloissa, minkä vuoksi varautuminen on yksi osa hankintaa.

Pelastustoimen tarvitseman kaluston ja rakennusten varaaminen

Väestönsuojeluorganisaation tarvitsemat tila-, ajoneuvo- ja materiaalivaraukset tehdään kahden vuoden välein. Muu tarvittava kalusto suunnitellaan erikseen.

Omatoimisen varautumisen järjestelyjen tukeminen

Pelastuslaitos tukee pelastussuunnitteluvollisten varautumisen suunnittelua.

Päätös:

Väestönsuojelutilanteessa tarvittava johtamisjärjestelmä on suunniteltu valmiussuunnitelmassa ja niihin koulutetaan ja varataan tarkoituksenmukainen henkilöstö ja tilat. Väestönsuojeluorganisaatiota täydennetään yhteistyössä kuntien kanssa erillisillä pelastustoimintaan ja tukitehtäviin soveltuvilla muodostelmilla, jotka suunnitellaan valmiussuunnitelmassa ja joiden tarvitsemat henkilöt, tilat ja ajoneuvot varataan sekä toiminnan tarvitsemat viesti- ja johtamisvälineet sekä muu kalusto suunnitellaan.

Pelastuslaitoksen toimintojen järjestämisessä ja palveluhankintasopimuksissa arvioidaan ta-pauskohtaisesti varautumiseen liittyvät näkökohdat

Pelastuslaitos ylläpitää seuraavat suunnitelmat:

- Valmiussuunnitelma
- Evakuointi- ja vastaanottosuunnitelma
- Pelastussuunnitelma säteilyvaaratilanteiden varalle

Lisäksi pelastuslaitos ylläpitää vähintään seuraavia luetteloja väestönsuojelutarkoituksessa:

- Väestönsuojelutehtäviin varattu henkilöstö, ajoneuvokalusto ja toimitilat
- Kiinteistöjen väestönsuojat

Suunnitelmien tarkistaminen on jatkuvaa työtä. Osa suunnitelmista tehdään ja päivitetään yhdessä kuntien kanssa.

3.3 Pelastustoimen ohjeet ja suunnitelmat

Sammutusvesisuunnitelma

Pelastuslain 30 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee tehdä suunnitelma sammutusveden hankinnasta ja toimittamisesta (sammutusvesisuunnitelma) yhteistyössä pelastustoimen alueeseen kuuluvien kuntien ja pelastustoimen alueella toimintaa harjoittavien vesihuoltolaisissa (119/2001) tarkoitettujen vesihuoltolaitosten sekä näille vettä toimittavien vesilaitosten kanssa. Sammutusvesisuunnitelma on laadittava siten, että sammutusveden hankinta ja toimittaminen vastaavat palvelutasopäätöksessä määriteltyjä onnettomuusuhkia. Sammutusvesisuunnitelman hyväksyy alueen pelastustoimi.

Hälytysohje

Pelastuslain 33 §:n mukaan pelastuslaitoksen tulee yhteistyössä pelastustoimintaan osallistuvien, virka-apua antavien viranomaisten sekä Hätäkeskuslaitoksen kanssa laatia hälytysohje pelastustoiminnassa tarvittavien voimavarojen hälyttämisestä. Hälytysohjeessa tulee ottaa huomioon myös pelastuslaitosten 44 §:n mukainen yhteistoiminta ja 45 §:n mukainen avunanto.

Yhteistyö pelastustoiminnassa

Pelastuslain 47 §:n mukaan viranomaiset, laitokset ja liikelaitokset, jotka ovat velvollisia antamaan pelastusviranomaisille virka-apua ja asiantuntija-apua tai joiden asiantuntemusta muutoin tarvitaan pelastustoiminnassa ja siihen varautumisessa, ovat velvollisia laatimaan pelastuslaitoksen johdolla ja yhteistoiminnassa keskenään tarpeelliset suunnitelmat tehtäviensä hoitamisesta pelastustoiminnan yhteydessä ja osallistumisesta pelastustoimintaan. Pelastuslaitokselle on annettava selvitykset pelastustoimintaan käytettävissä olevista voimavaroista.

Erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden ulkoinen pelastussuunnitelma

Pelastuslain 48 §:n mukaan pelastuslaitoksen on laadittava onnettomuuden varalle ulkoinen pelastussuunnitelma yhteistyössä asianomaisen toiminnanharjoittajan kanssa alueille, joilla on:

- 1) ydinenergialain (990/1987) 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu ydinlaitos;
- 2) vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 30 §:n 1 momentissa tai 62 §:n 1 momentissa tarkoitettu tuotantolaitos, josta toiminnanharjoittajan tulee laatia turvallisuusselvitys;
- 3) ympäristönsuojelulain (86/2000) 45 a §:n 2 momentissa tarkoitettu kaivannaisjätteen jätealue;
- 4) vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä annetun valtioneuvoston asetuksen (195/2002) 32 §:n mukainen järjestelyratapiha; tai
- 5) vaarallisten aineiden kuljetuksesta ja tilapäisestä säilytyksestä satama-alueella annetun valtioneuvoston asetuksen (251/2005) 8 §:n mukainen satama-alue.

Päätös:

Pelastustoimen ohjeet ja suunnitelmat laaditaan ja päivitetään määrätyin aikaväleihin sekä tarvittaessa. Suunnitelmat yhteistoiminnasta laaditaan pelastuslain 47 §:n velvoittamien tahojen kanssa. Suunnitelmien sisältöä ja toimivuutta arvioidaan koulutuksen, harjoitusten ja hälytystehtävien yhteydessä.

3.4 Öljyntorjunta

Pelastuslaitoksen tulee pelastuslain mukaan huolehtia öljyntorjunnasta. Öljyvahinkojen torjuntalain mukaan alueen pelastustoimi vastaa maa-alueen öljyvahinkojen ja alusöljyvahinkojen torjunnasta alueellaan. Alueen pelastustoimen on pyydettäessä osallistuttava aluskemikaalivahinkojen

torjuntaan, jollei tehtävän suorittaminen merkittäväällä tavalla vaaranna sen muun tärkeän lakisääteisen tehtävän suorittamista.

Alueen pelastustoimella on oltava maaöljyvahinkojen torjuntasuunnitelma. Sillä on oltava myös alusöljyvahinkojen torjuntasuunnitelma, jos se paikalliset olosuhteet huomioon ottaen on tarpeellinen. Suunnitelmat on laadittava yhdeksi yhtenäiseksi torjuntasuunnitelmaksi. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vahvistaa alueen pelastustoimen hyväksymän öljyvahinkojen torjuntasuunnitelman.

Päätös:

Pelastuslaitos ylläpitää öljyvahinkojen torjuntalain mukaista öljyntorjuntasuunnitelmaa. Suunnitelma laaditaan sekä maa- ja merialueelle yhdeksi yhtenäiseksi alueen torjuntasuunnitelmaksi. Suunnitelma päivitetään neljän vuoden välein tai jos toiminnassa tapahtuu olennaisia muutoksia.

Suunnitelmien sisältöä ja toimivuutta arvioidaan koulutuksen, harjoitusten ja hälytystehtävien yhteydessä yhdessä ympäristöviranomaisen kanssa.

3.5 Muut tehtävät

3.5.1 Ensihoitopalvelut

Pelastuslaitos voi suorittaa ensihoitopalveluun kuuluvia tehtäviä, jos ensihoitopalvelun järjestämisestä yhteistoiminnassa alueen pelastustoimen ja sairaanhoitopiirin kesken on sovittu terveydenhuoltolain (1326/2010) 39 §:n 2 momentin perusteella. Tuotetut palvelut eivät saa haitata ja vaarantaa pelastustoimen lakisääteisten tehtävien hoitamista, eivätkä tehtävien hallintoihin ja johtamiseen käytettävät resurssit saa rasittaa pelastustoimen käyttö- ja investointivaroja.

Pelastuslaitoksella on yhteistoimintasopimus Vaasan sairaanhoitopiirin kanssa sairaankuljetus- ja ensivastepalvelujen tuottamisesta ja Keski-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kanssa ensivastetoiminnasta. Ensihoito on pelastuslaitoksen hallinnossa erillinen talouskokonaisuus ja toiminta järjestetään omakustannuspohjalta siten, että sillä on nollatulostavoite.

Päätös:

Pelastuslaitos tuottaa ensihoitopalveluita siinä laajuudessa, kun asiasta on sovittu palvelun tilaajan kanssa. Ensivastetehtäviä suorittaa pelastustoimintaan osallistuva henkilöstö vaarantamatta palvelutasopäätöksen mukaista pelastustoiminnan palvelutasoa. Sairaukulentustehtävien suorittamista varten pelastuslaitoksella on erillinen henkilöstö.

3.5.2 Kansainvälinen toiminta

Pelastuslain 38 §:n mukaan sen lisäksi, mitä valtioiden välillä on sovittu, sisäministeriö voi Euroopan unionin, toisen valtion tai kansainvälisen järjestön esittämän pyynnön perusteella päättää pelastustoimeen kuuluvan avun antamisesta ulkomaille, milloin avun antaminen ihmisten, ympä-

ristön tai omaisuuden turvaamiseksi on perusteltua. Sisäministeriö voi myös pyytää tarvittaessa pelastustoimeen kuuluvaa kansainvälistä apua Euroopan unionilta, toiselta valtiolta tai kansainväliseltä järjestöltä.

Päätös:

Pelastuslaitos osallistuu kansainväliseen toimintaan erillisestä pyynnöstä varaamatta erillisiä resursseja.

3.5.3 Valmiussuunnittelun tukeminen

Pelastuslaitos voi tukea alueeseensa kuuluvan kunnan valmiussuunnittelua, jos siitä on sovittu kunnan kanssa.

Päätös:

- Pelastuslaitos voi tukea ja osallistua kuntien valmiussuunnittelun tukemiseen ja tekemiseen sille yhteistoimintasopimuksen mukaisesti osoitettujen resurssien mukaan.
- Pelastuslaitos osallistuu ja tarvittaessa järjestää palvelutasopäätöskaudella alueensa kunnille valmentavaa ohjausta ja harjoittelua häiriö- ja poikkeusolojen tilanteissa valtakunnallisen ohjauksen mukaan.
- Yhteistyöviranomaisille ja kunnille järjestetään varautumiskoulutusta tarpeen mukaan viranomaisyhteistyöperiaatteella. Ulkopuolista varautumiskoulutusta tarjotaan pääasiassa maksullisena palvelutuotantona resurssien mukaan. Kouluttamisessa apuna voidaan käyttää myös Pelastusopistoa ja eri järjestöjä.

4 Kehittämissuunnitelma

Onnettomuuksien ennaltaehkäisy

Onnettomuuksien ehkäisyn vaikuttavuutta pyritään parantamaan tarkentamalla toimintamenetelmiä yhteistyössä muiden pelastuslaitosten kanssa ja kohdentamalla toimintaa riskiperusteisesti.

~~Valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden ohjelman yksi keskeinen teema on arjen asumisen turvallisuus.~~ Pelastuslaitos kehittää edelleen yhteistoimintaa kuntien sosiaali- ja terveysviranomaisten sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa, mm parantamalla palovaarallisten kohteiden ilmoitusmenettelyä ja ko. kohteiden valvontaa. erityisesti iäkkäiden tai toimintakyvyltään alentuneiden kotona asumisen paloturvallisuuden parantamiseksi.

~~Nuohoustoiminnan osalta seurataan lainsäädännön muutoksia ja valtakunnallisia linjauksia ja päätetään tarvittaessa nuohousjärjestelmän uudistamisesta.~~

Valvontatoiminnan tarvitseman tietojärjestelmän valtakunnallinen ~~uudishankinta ajoittunee palvelutasopäätöksen loppupuolelle.~~ hankinta käynnistyy palvelutasopäätöksen voimassa olon aikakaudelle.

Pelastustoiminta

Kustannustehokkuutta parannetaan edelleen henkilöstösuunnittelun, koulutuksen, johtamistoiminnan, toimintamallien, huoltotoiminnan, ajoneuvojen ja kaluston kehittämisellä sekä niihin liittyvien ohjeiden ja suunnitelmien laatimisella.

Firefit-testausjärjestelmän laaja-alainen käyttö, fyysisen toimintakyvyn ylläpitomahdollisuudet, kehityskeskustelut ja hyvä yhteistyö työterveyshuollon kanssa ovat keskeisiä välineitä ennalta ehkäistäessä toimintakyvyn heikkenemistä ja tuettaessa sen ylläpitämisessä.

Sopimushenkilöstön toimintaedellytyksiä kehitetään edelleen tukemalla sopimusten mukaisesti taustalla toimivia VPK- ja palomiesyhdistyksiä. Keskeisimpinä keinoina ovat nuorisotoiminta, yhteiset rekrytointitilaisuudet, hyvä kalustollinen valmius sekä toimiva perus- ja ylläpitokoulutus.

Palvelutasopäätöksen voimassaoloaikana pelastuslaitoksen ~~käyttöön otettaneen~~ käyttöön otetaan ~~julkisenhallinnon turvallisuusverkon palveluja sekä~~ uusia tietojärjestelmiä korvaamaan vanhoja (kenttäjohtojärjestelmä ja hätäkeskustietojärjestelmä), joiden käyttöönotto ja ylläpito tulevat vaatimaan resursseja sekä henkilöstön että laitteistopäivitysten osalta. ~~Vuoden 2014 lopulla voimaan tullut turvallisuusverkkolaki velvoittaa pelastustoiminta varautumaan laissa vaadittuihin turvallisuustasoihin.~~

Työsuojelu

Pelastuslaitos huolehtii omalta osaltaan työsuojelusta, osana Kokkolan kaupungin organisaatiota. Riskienarviot tehdään tiloista, ajoneuvoista sekä eri pelastustoimen tehtävistä. Arvioiden tekemiseen osallistuu koko henkilökunta ~~Pera-järjestelmällä.~~

Väestönsuojelu- ja varautuminen

Pelastuslaitoksen oman varautumisen kehittämisen yhteydessä pelastuslaitos tekee yhteistyötä laajasti alueen peruskuntien ja niiden liikelaitosten tms. kanssa alueen yleisen varautumisen kehittämiseksi. Erilaisiin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin tapahtuvissa varautumistoimenpiteissä suoritetaan laajempaa arviointia yhteiskunnallisen kustannustehokkuuden saavuttamiseksi esimerkiksi viesti- ja johtamisjärjestelmien osalta sekä varavoimaratkaisuisissa. Uutena asiana varautumisessa on tietoturva, joka koskettaa kaikkia pelastuslaitoksen päivittäistoimintoja. Tietoturvaa kehitetään yhteistyössä valtakunnallisesti muiden pelastuslaitosten kanssa.

Väestönsuojeluorganisaation tarkoituksenmukainen toiminta suunnitellaan niin, että poikkeusoloissa voidaan hyödyntää mahdollisimman paljon normaaliolojen toimintatapoja.

Kansalaisten omatoimisen varautumisen osaamistasoa ja kyvykkyyttä kehitetään yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Yhteistyötä kuntien kanssa pyritään syventämään.

Väestönsuojelun ja varautumisen kustannukset ovat osa kaikkea pelastuslaitoksen toimintaa. Varautumisen merkittävimpiä kustannuksia on oman toimintakyvyn varmistamiseen liittyvät hankinnat kuten paloasemien tarvitsemien varavoimakoneiden hankinnat ja polttoainehuollon suunnittelu. Näistä hankinnoista tehdään erillinen investointisuunnitelma yhteistyössä peruskuntien kanssa, joka sovitetaan investointiohjelmaan. Suoria väestönsuojeluun kohdistuvia kustannuksia ovat väestönsuojeluorganisaation koulutuksesta aiheutuvat vähäiset kulut pelastuslaitokselle.

5 Palvelutasopäätöksen toteutumisen seuranta ja arviointi

Pelastuslaitos seuraa palvelutasopäätöksen toteutumista ja arvioi toteutumisen perusteella, onko palvelutasopäätöstä tarpeen muuttaa palvelutasopäätöskauden aikana. Toteutumista seurataan johtoryhmän toimesta ensisijaisesti pelastustoimen onnettomuustietojärjestelmällä sekä myös muilla strategisilla mittareilla. Palvelutasopäätöstä voi olla tarpeen muuttaa, jos riskeissä tapahtuu merkittäviä muutoksia tai se todetaan onnettomuuskehityksen tai palontutkinnan tulosten perusteella tarpeelliseksi tai mikäli edellytettujen säästövelvoitteiden johdosta palvelutason ylläpito ei ole mahdollista.

Aluehallintovirasto valvoo pelastustointia sekä pelastustoimen palvelujen saatavuutta ja tasoa toimialueellaan. Jos palvelutasossa on huomattavia epäkohtia eikä niitä korjata aluehallintoviraston asettamassa määräajassa, aluehallintovirasto voi pelastuslain 105 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla velvoittaa alueen pelastustoimen saattamaan palvelut pelastuslaissa vaaditulle tasolle.

6 Voimaantulo

Tämä palvelutasopäätös on voimassa **1.1.2019 - 31.12.2020** ja se kumoaa aiemman palvelutasopäätöksen.

Mikäli lainsäädännöllisiä tai muita palvelutasoon oleellisesti vaikuttavia muutoksia tapahtuu, voi pelastuslautakunta käsitellä tätä palvelutasopäätöstä tarvittavine muutoksineen uudelleen ja muuttaa palvelutasopäätöstä kuntia kuultuaan

LUONNOS

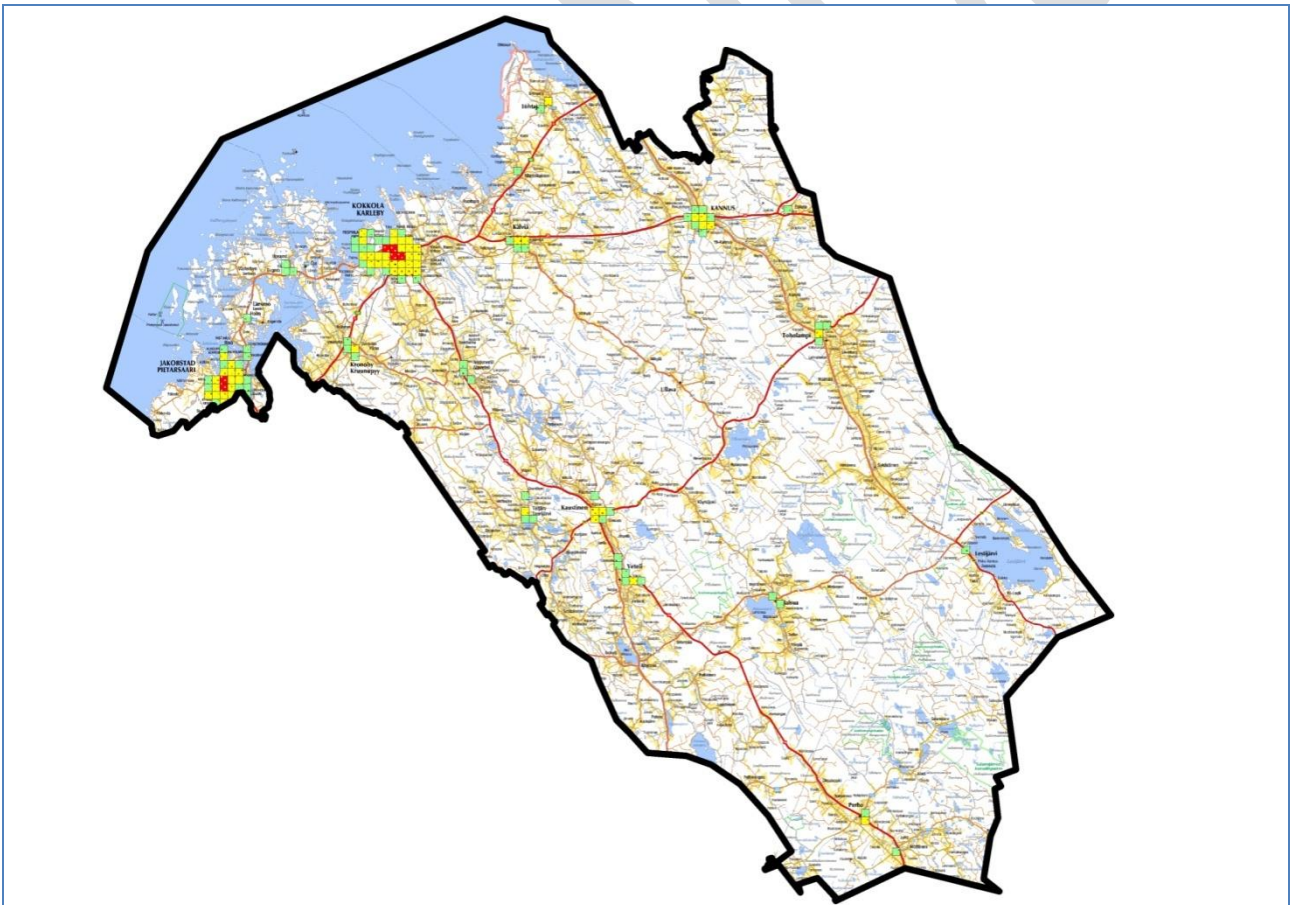
Liite 1

Riskianalyysi

Riskiluokkien määrittely

Perustan riskianalyysille muodostaa regressiomallin mukainen riskiluokan määrittely. Regressiomallin selittäjinä ovat asukasluku, kerrosala ja niiden yhteisvaikutus. Regressiomalli on kehitetty toteutuneiden rakennuspalojen perusteella. Mallin avulla ennustetaan riskitaso kullekin 1 km x 1 km ruudulle. Riskiluokat riskitasoittain ovat seuraavat:

I Riskiluokka (punainen)	Riskitaso ≥ 1
II Riskiluokka (keltainen)	$0,25 \leq \text{Riskitaso} < 1$
III Riskiluokka (vihreä)	$0,1 \leq \text{Riskitaso} < 0,25$
IV Riskiluokka (ei väriä)	Riskitaso $< 0,1$

Alueen paloasemat sijaitsevat tarkoituksenmukaisesti, mistä johtuen yksittäistenkään riskiruutujen saavuttamisessa tavoiteajassa ei ole ollut vaikeuksia. Vuonna ~~2014~~ 2017-riskiluokat saavutettiin seuraavasti:

Riskiluokka	Tehtävien lukumäärä	Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika (mmm:ss)		Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika (mmm:ss)	
		Täyttymisprosentti (minimi 50%)	Ajan mediaani (mm:ss)	Täyttymisprosentti (minimi 50%)	Ajan mediaani (mm:ss)
I	260	84	4:21	87	9:40
II	379	96	5:52	94	9:58
III	170	99	6:46	100	9:10
IV	452			99	13:08
Yhteensä	1261	93		96	0:00

Riskiluokka	Tehtävien lukumäärä	Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaika (mmm:ss)		Pelastustoiminnan toimintavalmiusaika (mmm:ss)	
		Täyttymisprosentti (minimi 50%)	Ajan mediaani (mm:ss)	Täyttymisprosentti (minimi 50%)	Ajan mediaani (mm:ss)
I	194	86	4:18	91	9:25
II	380	97	5:58	98	10:16
III	170	99	7:00	100	8:51
IV	376	100	11:25	98	13:34

Onnettomuusuhkien arviointi

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksen alueella on tunnistettu seuraavia uhkia, jotka tulee ottaa huomioon onnettomuusriskien arvioinnissa:

- liikenneonnettomuudet
 - tieliikenneonnettomuudet: erityisesti valtatie 8 ja 13
 - lento-onnettomuudet: erityisesti Kruunupyyn lentoasema ja puolustusvoimien lento- toiminta
 - raideliikenneonnettomuudet: henkilöliikenne ja kemikaalikuljetukset
 - vesiliikenneonnettomuudet: Kokkolan ja Pietarsaaren satamat, huviveneliikenne
- rakennuspalot
 - hoitolaitoksissa: erityisesti keskussairaala sekä kuntien terveyskeskukset vuodeosastoineen sekä palvelutalot
 - suurteollisuus Kokkolassa ja Pietarsaareissa
- metsäpalot: laajat metsäalueet ja turvetuotantoalueet
- kemikaalionnettomuudet: erityisesti kuljetuksissa (maantie- ja meriliikenne) ja suurteollisuus

- öljyvahingot vesi- ja maa-alueilla: erityisesti Kokkolan ja Pietarsaaren satamat ja maanteitse tapahtuvat polttoainekuljetukset
- luonnononnettomuudet: erityisesti tulvat ja laajamittaiset myrskytuhot
- pato-onnettomuudet: erityisesti 1-luokan padot
 - Kokkolan Bolidenin jätealueen pato
 - Venetjoen altaan padot (Halsua)
 - Patanan altaan ja voimalaitoksen padot (Veteli)
- suuret julkiset tilat, joissa ulkoisen uhan mahdollisuus
 - CBRNe-tilanteet
- tie- ja siltavauriot
- laajamittaiset energian jakeluun tai tietoliikenteeseen liittyvät häiriötilanteet
- kaukolämpö-, vesi- sekä viemärijärjestelmien toimintahäiriöt
- NBC-onnettomuudet
 - säteilyonnettomuus (N)
 - Suomen ydinvoimalat
 - Suomen lähialueen voimalat (Kuolan ja Sosnovyi Borin voimalat Venäjällä sekä Forsmark Ruotsissa)
 - biologinen uhkatilanne, esimerkiksi tartuntaepidemia (B)
 - hyvin laajalle levinnyt vaarallinen tartuntatauti (pandemia), erityisesti lintuinfluenssa tai muu vastaava
 - kemikaalionnettomuus (C)

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksen onnettomuusuhkien merkittävyys on arvioitu sisäministeriön pelastuslaitosten käyttöön antamalla Peltori-järjestelmällä, joka on tarkoitettu suurten onnettomuusriskien arviointiin. Riskit määritellään todennäköisyyden suhteena henkilö-, omaisuus- ja ympäristövahinkoihin. Seurausvaikutuksien suuruuteen vaikuttavat mm. kohteen käyttötapa, palokuorma, paloluokka, palo-osastointi, kohteen oma suojaustaso, maantieteellinen sijainti, yleiset sammutus- ja pelastustehtävien järjestelyt sekä pelastustoimen toimintavalmiusaika. Oheisista taulukoista näkyy onnettomuusriskien jakautuminen matriiseissa. Niistä poimitaan seurauksiltaan merkittävimmät erilliseksi riskikohdelistaksi.

Henkilöriskimatriisi	Vahingon seuraukset						
	VÄHÄINEN	TAVANOMAINEN	HUOMATTAVA	SUUREHKO	SUURI	VAKAVA	ERITTÄIN VAKAVA
Vahingon esiintymistäajuus	1	2	3	4	5	6	7
Useammin kuin kerran 50 vuodessa	1	1					
Useammin kuin kerran 200 vuodessa	1	4	3				
Useammin kuin kerran 500 vuodessa	1	3	7	5	1		
Useammin kuin kerran 1000 vuodessa	4	12	12	7	6		
Useammin kuin kerran 2000 vuodessa		11	13	16	19	12	
Useammin kuin kerran 3000 vuodessa	4	2	7	20	27	29	36
Useammin kuin kerran 10 000 vuodessa	1		4	4	7	4	4
Useammin kuin kerran 100 000 vuodessa			1	1	3		1
Harvemmin kuin kerran 100 000 vuodessa	1		2	1	1		

Omaisuusriskimatriisi	Vahingon seuraukset						
	VÄHÄINEN	TAVANOMAINEN	HUOMATTAVA	SUUREHKO	SUURI	VAKAVA	ERITTÄIN VAKAVA
Vahingon esiintymistäajuus	1	2	3	4	5	6	7
Useammin kuin kerran 50 vuodessa	1			1			
Useammin kuin kerran 200 vuodessa	5			1	2		
Useammin kuin kerran 500 vuodessa	1		2	8	5	1	
Useammin kuin kerran 1000 vuodessa	3			8	27		1
Useammin kuin kerran 2000 vuodessa			3	43	22		1
Useammin kuin kerran 3000 vuodessa	1		2	60	61	1	
Useammin kuin kerran 10 000 vuodessa	1			9	13		
Useammin kuin kerran 100 000 vuodessa				4	2		
Harvemmin kuin kerran 100 000 vuodessa	1	1		2	1		

Ympäristöriskimatriisi	Vahingon seuraukset						
	VÄHÄINEN	TAVANOMAINEN	HUOMATTAVA	SUUREHKO	SUURI	VAKAVA	ERITTÄIN VAKAVA
Vahingon esiintymistäajuus	1	2	3	4	5	6	7
Useammin kuin kerran 50 vuodessa		1					
Useammin kuin kerran 200 vuodessa		4	2		1	1	
Useammin kuin kerran 500 vuodessa	4	4		3	2	3	
Useammin kuin kerran 1000 vuodessa	27	11	1	1		1	
Useammin kuin kerran 2000 vuodessa	62	6	3				
Useammin kuin kerran 3000 vuodessa	118	1	1			1	
Useammin kuin kerran 10 000 vuodessa	15	6	1	1	1		
Useammin kuin kerran 100 000 vuodessa							
Harvemmin kuin kerran 100 000 vuodessa	2		2	1			

Riskikohde on sellainen kohde, jossa harjoitettu toiminta tai olosuhteet aiheuttavat henkilö- tai paloturvallisuudelle tai ympäristölle tavanomaista suuremman vaaran tai kohde on keskeinen yhteiskunnan kriittisten toimintojen turvaamisen kannalta. Riskikohteiden arvioinnissa määritetään onnettomuusriski, joka muodostuu onnettomuuden todennäköisyydestä ja onnettomuuden mah-

dollisista seurausvaikutuksista. Onnettomuusriskin arvioinnin perusteella valitaan riskienhallintakeinot, joita ovat ensisijaisesti riskin poistaminen, riskin pienentäminen tai onnettomuuksien seurausvaikutusten pienentäminen. Riskikohteissa onnettomuuksien omatoiminen ehkäiseminen ja valvonta sekä vahinkojen rajoittaminen ovat keskeisiä toimenpiteitä. Riskikohteet ovat usein henkilöturvallisuuden, ympäristön, kulttuurihistoriallisuuden tai omaisuuden kannalta merkittäviä kohteita.

Riskin hallitseminen on tarkoituksenmukaista suunnitella siten, että myös riskikohteissa palvelutasopäätöksen mukaisella pelastustoiminnan toimintavalmiudella kyetään tilanne saamaan hallintaan. Onnettomuuksien estämiseksi ja vahinkojen rajoittamiseksi tehdyt ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja omatoiminen varautuminen ovat keskeisiä.

Regressiomalli ei tunnista kaikkien onnettomuustyyppien aiheuttamia uhkia. Tämän vuoksi valmiutta suunniteltaessa on erikseen analysoitava niiden onnettomuustyyppien tarpeet, jotka vaativat erityisjärjestelyitä. Riskikohteissa onnettomuuksien omatoiminen ehkäiseminen ja valvonta sekä vahinkojen rajoittaminen ovat keskeisiä toimenpiteitä. Esimerkiksi vesipelastuksen, kemikaalintorjunnan, korkealta pelastamisen ja raskaan raivauskaluston tarpeet tulee suunnitella erikseen uhkiin perustuen.

Riskikohteet

Alla olevaan listaan on kerätty Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitoksen alueella sijaitsevia riskikohteita. Listalla eivät ole kaikki alueen riskikohteet, vaan siihen on kerätty vain suurin riskin kohteet. Listalta puuttuvat mm. suurin osa hoitolaitoksista, kuten kaikki vanhainkodit. Listaan ei ole merkitty myöskään monia merkittäviä kokoontumis- ja liiketiloja. Tähän on päädytty siitä syystä, että kyseisiä kohteita on alueella niin runsaasti, ettei ole tarkoituksenmukaista mainita niitä kaikkia tässä yhteydessä. Varsinaisessa riskikartoituksessa kyseiset kohteet on huomioitu.

Kohteen maantieteellinen sijainti vaikuttaa myös tapahtumien seurauksiin ja sitä kautta riskin suuruuteen. Kohteessa, mihin saadaan nopeasti ja riittävästi pelastustoimen yksiköitä, ovat seurausvaikutukset pienemmät.

Seurausvaikutusten perusteella riskikohteita alueella:

- Keski-Pohjanmaan keskussairaala, Kokkola
- Malmin sairaala, Pietarsaari
- Kokkolan Satama, (turvallisuusselvityslaitos)
- Kruunupyyn lentokenttä
- Boliden Oy, Kokkola, (turvallisuusselvityslaitos)
- Outokumpu Stainless Tubular Products Oy, Pietarsaari (turvallisuusselvityslaitos)
- UPM-Kymmene Oyj, Pietarsaaren tehtaat, (turvallisuusselvityslaitos)
- Freeport Cobalt Oy, Kokkola, (turvallisuusselvityslaitos)

- Yara Suomi Oy, Kokkola, (turvallisuusselvityslaitos)
- Woikoski Oy, Kokkola, (turvallisuusselvityslaitos)
- Cabb Oy, Kokkola, (turvallisuusselvityslaitos)
- Billerud Korsnäs Finland Oy, Pietarsaari
- Neste Oil Oy, Pietarsaari
- Kemikaaliratapiha, Kokkola, (turvallisuusselvityslaitos)
- Neste Oil Oyj, Kokkola, (turvallisuusselvityslaitos)

LUONNOS

Liite 2

Pelastustoiminnan henkilöstön, ajoneuvojen ja veneiden minimi tavoitetaso (nykytilanne suluissa)

Paloasema	Riskialueet korkein / Ikkm	Henkilöstö			Ajoneuvot	Säiliö	Maasto	Vene/alus		
		Välitön	Varallaolo	Kokonaisvahvuus						
11 Kokkola	I/4	x(x)	-()	29(29)	1(1)	1(2)	1(1)	H, J, L, N, R, M- (H, J, L, N, R, V)	M, K (M, K)	4(4)
12 Kaarlela	I/4	-()	-()	18(28)	1(1)	1(1)	1(1)		-(M)	
15 Kälviä	II/2	-()	x(x)	18(28)	1(1)	1(1)	1(1)		M, K (M, -)	1(1)
16 Lohtaja	II/1	-()	x(x)	18(24)	1(1)	-(1)	1(1)		M, K (M, K)	2(2)
17 Ullava	IV	-()	-(x)	18(17)	-(1)	1(1)	1(1)		-()	1(1)
21 Pietarsaari	I/2	x	-()	24(24)	2(2)	1(1)	-()	H, N (H, N)	M, K (M, K)	3(3)
23 Jakobstad FBK	I/2	-()	-()	18(16)	-(1)	1(1)	1(1)		-()	
24 Larsmo	III/1	-()	x(x)	18(22)	1(1)	-(1)	1(1)		K(K)	1(1)
25 Bosund	III/3	-()	x(x)	18(22)	1(1*)	1(1)	1(1)		K, H (K, -)	1(1)
31 Kruunupyy	II/1	-()	x(x)	18(29)	1(1)	1(1)	1(1)		M, K (M, K)	1(1)
32 Alaveteli	III/3	-()	x(x)	18(20)	1(1)	1(1)	1(1)		M(M)	1(1)
33 Teerijärvi	II/1	-()	x(x)	18(28)	1(1)	1(1)	1(1)		M(M)	1(1)
		-								
41 Kaustinen	II/3	-()	x(x)	18(27)	1(1)	1(1)	1(1)		M, K (M, K)	1(1)
42 Veteli	II/1	-()	x(x)	18(30)	1(1)	1(1)	1(1)	L(L)	M, K (M, K)	1(1)
43 Halsua	III/2	-()	x(x)	15(19)	1*(1*)	-()	1(1)		-()	1(1)
44 Perho	II/1	-()	x(x)	18(26)	1(1)	1(2)	1(1)		M(-)	1(1)
51 Kannus	II/4	-()	x(x)	18(26)	1(1)	1(1)	1(1)		M, K (M, -)	1(1)
52 Eskola	III/1	-()	-()	12(6)	-(1)	1(1)	-()		-()	-()
53 Poholampi	II/1	-()	x(x)	18(23)	1(1)	1(1)	1(1)		M, K (M, K)	1(1)
54 Lestijärvi	III/1	-()	x(x)	18(11)	1(1)	1(1)	1(1)		K(K)	1(1)
Sopimuspaloaseman hälytysosaston kokonaisvahvuus on enintään 30 henkilöä.					Muut: H=huolto, J=johto, L=letku, M=monitoimi, N=nostolava, R=raivaus, V=vaahto					
Palvelutaso toteutuu käytettävissä olevien määrärahojen mukaisesti vähintään normien mukaisella tasolla.					Maastoajoneuvot: M=monikijä, K=moottorikelkka, H=hydrokopteri *=säiliöpaloauto					

Pelastustoiminnan henkilöstön, ajoneuvojen ja veneiden minimi tavoitetaso (nykytilanne suluissa)

Paloasema	Riskiluokka korkein / lkm	Henkilöstö			Kokonaisvahvuus	Ajoneuvot					
		Välitön	Varallaolo			Sammutus	Säiliö	Miehistö	Muut	Maasto	Vene/alus
11 Kokkola	I / 4	x (x)	- (-)		29 (30)	1 (1)	1 (2)	1 (1)	H, J, J -, N, R, M (H, J, J, L, N, R, V)	M, K (M, K)	4 (4)
12 Kaarlela	I / 4	- (-)	- (-)		18 (28)	1 (1)	1 (1)	1 (1)	L (-)	M (M)	
15 Kälviä	II / 2	- (-)	x (x)		18 (29)	1 (1)	1 (1)	1 (1)		M, K (M, -)	1 (1)
16 Lohtaja	II / 1	- (-)	x (x)		18 (29)	1 (1)	- (1)	1 (1)		M, K (M, K)	2 (2)
17 Ullava	IV	- (-)	- (x)		18 (19)	- (1)	1 (1)	1 (1)		- (-)	1 (1)
21 Pietarsaari	I / 3	x	- (-)		24 (24)	2 (2)	1 (1)	- (-)	H, N (H, N)	M, K (M, K)	3 (3)
23 Jakobstad FBK	I / 3	- (-)	- (-)		18 (17)	1 (1)	1 (1)	1 (1)		- (-)	
24 Larsmo	III / 1	- (-)	x (x)		18 (16)	1 (1)	- (1)	1 (1)		K (K)	1 (1)
25 Bosund	III / 3	- (-)	x (x)		18 (24)	1 (1*)	1 (-)	1 (1)		K, H (K, H)	1 (1)
31 Kruunupyy	II / 1	- (-)	x (x)		18 (29)	1 (1)	1 (1)	1 (1)		M, K (M, K)	1 (1)
32 Alaveteli	III / 3	- (-)	x (x)		18 (18)	1 (1)	1 (1)	1 (1)		M (M)	1 (1)
33 Teerijärvi	II / 1	- (-)	x (x)		18 (19)	1 (1)	1 (1)	1 (1)		M (M)	1 (1)
		-									
41 Kaustinen	II / 3	- (-)	x (x)		18 (24)	1 (1)	1 (1)	1 (1)		M, K (M, K)	1 (1)
42 Veteli	II / 1	- (-)	x (x)		18 (30)	1 (1)	1 (1)	1 (1)	L (L)	M, K (M, K)	1 (1)
43 Halsua	III / 2	- (-)	x (x)		15 (14)	1* (1*)	- (-)	1 (1)		- (-)	1 (1)
44 Perho	II / 1	- (-)	x (x)		18 (23)	1 (1)	1 (2)	1 (1)		M (M)	1 (1)
51 Kannus	II / 4	- (-)	x (x)		18 (27)	1 (1)	1 (1)	1 (1)		M, K (M, K)	1 (1)
52 Eskola	III / 1	- (-)	- (-)		12 (6)	- (1)	1 (-)	- (-)		- (-)	- (-)
53 Toholampi	II / 1	- (-)	x (x)		18 (26)	1 (1)	1 (1)	1 (1)		M, K (M, K)	1 (1)
54 Lestijärvi	III / 1	- (-)	x (x)		18 (12)	1 (1)	1 (1)	1 (1)		- , K (-, K)	1 (1)
<p>Sopimuspalooaseman hälytysosaston kokonaisvahvuus on enintään 30 henkilöä.</p> <p>Palvelutaso toteutuu käytettävissä olevien määrärahojen mukaisesti vähintään normien mukaisella tasolla.</p>						<p>Muut: H=huolto, J = johto, L = letku, M = monitoimi, N = nostolava, R=raivaus, V=vaahto Maastoajoneuvot: M = mönkijä, K = moottorikelkka, H= hydrokopteri * = säiliöpaloauto</p>					

Liite 3

Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos			
Henkilöresurssit			
		Päätoiminen tehtävään kohdennettu resurssi	
Pelastuslaitos-	5,6 htv		
—Pelastuslaitoksen johtaminen	27%		
—Taloushallinto			
—Henkilöstöhallinto			
—Toimistopalvelut			
—Hankinnat			
—Suunnittelutyö ja sen johtaminen			
—Osastojen toiminnan suunnittelu ja johtaminen			
Riskienhallintaosasto	8,1 htv		
—Pelastustoimelle kuuluva ohjaus	40%		
—Pelastustoimelle kuuluva valistus ja neuvonta			
—Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi			
—Palontutkinta			
—Valvontatehtävät			
—Kemikaaliturvallisuuslainsäädännön mukaiset valvontatehtävät			
—Nuohousjärjestelmän toteuttaminen ja valvonta			
Pelastusosasto	4,6 htv		
—Pelastustustoimen ohjeet ja suunnitelmat	22%		
—Öljyntorjunta			
—Kansainvälinen toiminta			
—Pelastustoiminnan johtaminen (pelastusviranomaiset)			
—Pelastustoiminnan valmiuden suunnittelu ja ylläpito			
— sis. Henkilöstöhallinto ja kalusto			
—Paloasemien toimintavalmius			
Kehittämisosasto	2,3 htv		
—Varautuminen häiriötilanteisiin	11%		
—Poikkeusolot			
—Väestönsuojelutilanteet			
—Valmiussuunnittelun tukeminen			
—Huolto- ja korjaamotoiminta suunnittelu			
—Tietohallinto			
—Tietoturva			
—Pelastuslaitoksen henkilöstön koulutuksen suunnittelu			
Tehtävien suorittamisessa hyödynnetään muuta päätoimista henkilöstöä suunnitellulla ja tarkoituksenmukaisella tavalla.			
Lisäksi tehtävien suorittamiseen osallistuu erikseen sovitulla tavalla sopimushenkilöstöä tarpeen mukaan.			
Taloudelliset resurssit			
Pelastuslautakunta	10174450	eur	
Henkilöstökulut	8377560	eur	82%
Palvelujen ostot	1086980	eur	11%
Aineet ja tarvikkeet	661610	eur	7%
Avustukset	48300	eur	0%
Ensihoito	1718950	eur	
Henkilöstökulut	1504610	eur	88%
Palvelujen ostot	145080	eur	8%
Aineet ja tarvikkeet	69260	eur	4%
Avustukset			
Pelastustoimi	8455500	eur	
Henkilöstökulut	6872950	eur	81%
Palvelujen ostot	941900	eur	11%
Aineet ja tarvikkeet	592350	eur	7%
Avustukset	48300	eur	1%

**Keski-Pohjanmaan ja Pietarsaaren alueen pelastuslaitos
Henkilöresurssit**

	Päätoiminen tehtävään kohdennettu resurssi	
Pelastuslaitos	6,9 htv	
- Pelastuslaitoksen johtaminen	29 %	
- Taloushallinto		
- Henkilöstöhallinto		
- Toimistopalvelut		
- Hankinnat		
- Suunnittelutyö ja sen johtaminen		
- Osastojen toiminnan suunnittelu ja johtaminen		
Riskienhallintaosasto	8,1 htv	
- Pelastustoimelle kuuluva ohjaus	33 %	
- Pelastustoimelle kuuluva valistus ja neuvonta		
- Yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi		
- Palontutkinta		
- Valvontatehtävät		
- Kemikaaliturvallisuuslainsäädännön mukaiset valvontatehtävät		
- Nuohousjärjestelmän toteuttaminen ja valvonta		
Pelastusosasto	6,7 htv	
- Pelastustustoimen ohjeet ja suunnitelmat	28 %	
- Öljyntorjunta		
- Kansainvälinen toiminta		
- Pelastustoiminnan johtaminen (pelastusviranomaiset)		
- Pelastustoiminnan valmiuden suunnittelu ja ylläpito		
- sis. Henkilöstöhallinto ja kalusto		
- Paloasemien toimintavalmius		
- Huolto- ja korjaamotoiminta suunnittelu		
- Pelastuslaitoksen henkilöstön koulutuksen suunnittelu		
Kehittämisosasto	2,3 htv	
- Varautuminen häiriötilanteisiin	10 %	
- Poikkeusolot		
- Väestönsuojelutilanteet		
- Valmiussuunnittelun tukeminen		
- Tietohallinto		
- Tietoturva		
Tehtävien suorittamisessa hyödynnetään muuta päätoimista henkilöstöä suunnitellulla ja tarkoituksenmukaisella tavalla.		
Lisäksi tehtävien suorittamiseen osallistuu erikseen sovitulla tavalla sopimushenkilöstöä tarpeen mukaan.		
Taloudelliset resurssit		
Pelastuslautakunta	10 656 000	eur
Henkilöstökulut	8 316 000	eur 78 %
Palvelujen ostot	1 516 000	eur 14 %
Aineet ja tarvikkeet	655 000	eur 6 %
Avustukset	57 000	eur 1 %
Muut toimintakulut	112 000	eur 1 %
Ensihoito	1 808 000	eur
Henkilöstökulut	1 520 000	eur 84 %
Palvelujen ostot	148 000	eur 8 %
Aineet ja tarvikkeet	69 000	eur 4 %
Muut toimintakulut	71 000	eur 4 %
Pelastustoimi	8 848 000	eur
Henkilöstökulut	6 796 000	eur 77 %
Palvelujen ostot	1 368 000	eur 15 %
Aineet ja tarvikkeet	586 000	eur 7 %
Avustukset	57 000	eur 1 %
Muut toimintakulut	41 000	eur 0 %